

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Verslag

Veldwerk:

Maart-april 2023

Publicatie:

Juli 2023

Enquête op verzoek van de Europese Commissie, directoraat-generaal Financiële Stabiliteit, Financiële Diensten en Kapitaalmarktenunie en gecoördineerd door het directoraat-generaal Communicatie

Dit document vertegenwoordigt niet het standpunt van de Europese Commissie. De daarin vervatte interpretaties en meningen zijn uitsluitend die van de auteurs.

Flash Eurobarometer 525 — Ipsos European Public Affairs

Document opgesteld door Pierre Dieumegard voor [Europa-democratie-Esperanto](#)

Het doel van dit „voorlopige” document is om meer mensen in de Europese Unie in staat te stellen kennis te nemen van documenten die door de Europese Unie (en gefinancierd door hun belastingen) zijn opgesteld.

Without vertalingen, mensen worden uitgesloten van het debat.

Dit document „Eurobarometer” was [alleen in het Engels](#) in een pdf-bestand. Vanuit dit eerste bestand hebben we een odt-bestand gemaakt, voorbereid door Libre Office-software, voor machinevertaling naar andere talen. De resultaten zijn nu [beschikbaar in alle officiële talen](#).

Het is wenselijk dat de EU-administratie de vertaling van belangrijke documenten overneemt.

„Belangrijke documenten” zijn niet alleen wet- en regelgeving, maar ook de belangrijke informatie die nodig is om samen weloverwogen beslissingen te nemen.

Om onze gemeenschappelijke toekomst samen te bespreken en betrouwbare vertalingen mogelijk te maken, zou de internationale taal Esperanto zeer nuttig zijn vanwege zijn eenvoud, regelmaat en nauwkeurigheid.

Neem contact met ons op:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:kontakto@europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Verslag

Maart-april 2023

Enquête uitgevoerd door Ipsos European Public Affairs op verzoek van de Europese Commissie,
Directoraat-generaal Financiële Stabiliteit, Financiële Diensten en Kapitaalmarktenunie
Enquête gecoördineerd door de Europese Commissie, directoraat-generaal Communicatie
(Afdeling „Mediamonitoring en Eurobarometer” van DG COMM)

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Titel van het project

Flash Eurobarometer 525 Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU —
maart-april 2023

Verslag

Taalversie EN

Catalogusnummer EV-03-23-340-EN-N

ISBN 978-92-68-05106-1

doi:10.2874/956514

© Europese Unie, 2023

<https://europa.eu/eurobarometer>

Inhoudsopgave

Introductie.....	7
Belangrijkste bevindingen.....	9
Financiële kennis.....	9
Financieel gedrag.....	9
Algemene score voor financiële geletterdheid.....	10
Digitale financiële diensten.....	10
Financiële veerkracht en inclusie.....	10
Investment advies ontvangen van een bank, verzekeraar of financieel adviseur.....	11
Deel 1. Meten van het niveau van financiële geletterdheid.....	12
1.1. Zelfgewaardeerde financiële kennis.....	12
1.2. Financiële kennis.....	15
1.3. Financieel gedrag.....	20
1.4. Algemene score voor financiële geletterdheid.....	25
Deel 2. Digitale financiële geletterdheid.....	27
Deel 3. Financiële veerkracht en inclusie.....	29
3.1. Eigendom van financiële producten.....	29
3.2. Het maken van eindjes ontmoeten.....	34
3.3. Pensioenplannen.....	36
Afdeling 4. Beleggingsadvies ontvangen van een bank, verzekeraar of financieel adviseur.....	38
Technische specificaties.....	40
Vragenlijst.....	42
Bijlagegegevens.....	46
Opmerkingen.....	64
Vreemde correlatie tussen de twee kennis en gedrag scores.....	64
Sommige vragen waren waarschijnlijk verward voor veel mensen.....	64
Verschillen ten opzichte van andere Eurobarometer-enquêtes.....	65

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Introductie

De EU probeert ervoor te zorgen dat mensen in heel Europa over de kennis, vaardigheden en attitudes beschikken die ze nodig hebben om goede financiële beslissingen te nemen.

Elke dag beslissen duizenden EU-burgers waar ze een bankrekening openen, welke hypotheek ze moeten kiezen, waar ze hun geld moeten investeren en hoe ze kunnen sparen voor hun pensioen. Financiële geletterdheid helpt individuen om dergelijke beslissingen te nemen, omdat het hen helpt om hun geld beter te beheren, te investeren in kapitaalmarkten op een manier die aan hun behoeften voldoet en plannen voor de toekomst. Het helpt ook om individuen te beschermen tegen overmatige schuldenlast, het nemen van buitensporige risico's, fraude of cyberrisico's.¹

Financiële geletterdheid wordt gedefinieerd als een combinatie van bewustzijn, kennis, vaardigheden, houding en gedrag die nodig zijn om gezonde financiële beslissingen te nemen en uiteindelijk individueel financieel welzijn te bereiken.

Deze Flash Eurobarometer heeft betrekking op de volgende aspecten:

- financiële kennis van EU-burgers (zelfgewaardeerd niveau en resultaten op basis van vijf vragen die financiële kennis toetsen)
- niveau van „financieel savvy” gedrag (zoals het bijhouden van uitgaven en het streven naar het bereiken van financiële doelen)
- het niveau van financiële geletterdheid van EU-burgers, waarbij hun financiële kennis en financiële gedragscores worden gecombineerd (en in hoeverre de financiële geletterdheid varieert tussen sociaal-demografische groepen)
- of EU-burgers zich prettig voelen bij het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen
- eigendom van diverse financiële producten, zoals levensverzekeringen, particuliere pensioen- of pensioenproducten en beleggingsproducten.
- hoe lang EU-burgers hun levensonderhoud kunnen blijven dekken, zonder geld te lenen of te verhuizen, indien zij hun belangrijkste bron van inkomsten verliezen
- vertrouwen in pensioenplannen en in staat zijn om comfortabel te leven door pensionering
- de perceptie van de EU-burgers over de vraag of beleggingsadvies in de eerste plaats in hun belang is.

Namens de Europese Commissie, directoraat-generaal Financiële stabiliteit, financiële diensten en kapitaalmarktenunie, interviewde Ipsos European Public Affairs een representatieve steekproef van burgers van 18 jaar en ouder in elk van de 27 lidstaten van de Europese Unie. Tussen 29 maart en 5 april 2023 zijn 26139 interviews online gehouden (computerondersteunde webinterviews). Enquêtegegevens worden gewogen naar bekende populatieproporties. De EU27-gemiddelden worden gewogen op basis van de omvang van de 18+ inwoners van elke EU-lidstaat. Een technische nota over de methoden voor de uitvoering van de enquête is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Opmerkingen:

- 1) Enquêteresultaten zijn onderhevig aan bemonsteringstoleranties, wat betekent dat niet alle zichtbare verschillen tussen groepen statistisch significant kunnen zijn. Alleen verschillen die

---

1 Bron: https://finance.ec.europa.eu/consumer-finance-and-payments/financial-literacy_en

statistisch significant zijn (op het niveau van 5 %) — dat wil zeggen wanneer redelijkerwijs zeker kan zijn dat ze waarschijnlijk niet toevallig hebben plaatsgevonden — worden in de tekst benadrukt.

- 2) Percentages mogen niet oplopen tot 100 %, omdat ze worden afgerond op het dichtstbijzijnde percentage. Als gevolg van afronding kan het ook voorkomen dat de percentages voor afzonderlijke responsopties die in de grafieken worden weergegeven, niet exact optellen tot de totalen die worden weergegeven in grafieken en tabellen of in de tekst worden vermeld. Responspercentages zullen hoger zijn dan 100 % als de vraag respondenten in staat stelt meerdere antwoorden te selecteren.
- 3) In dit rapport worden landen aangeduid met hun officiële afkorting. De in dit verslag gebruikte afkortingen komen overeen met:

WEES	België	LT	Litouwen
BG	Bulgarije	LU	Luxemburg
CZ	Tsjechië	HU	Hongarije
DK	Denemarken	MT	Malta
DE	Duitsland	NL	Nederland
EE	Estland	BIJ	Oostenrijk
IE	Ierland	PL	Polen
EL	Griekenland	PT	Portugal
ES	Spanje	RO	Roemenië
FR	Frankrijk	SI	Slovenië
HR	Kroatië	SK	Slowakije
HET	Italië	FI	Finland
CY	Rep. van Cyprus*	SE	Zweden
LV	Letland		

* Cyprus als geheel is een van de 27 EU-lidstaten. Het acquis communautaire is echter opgeschort in het deel van het land dat niet door de regering van de Republiek Cyprus wordt gecontroleerd. Om praktische redenen zijn alleen de gesprekken in het deel van het land waarover de regering van de Republiek Cyprus zeggenschap heeft, opgenomen in de categorie „CY”.

Belangrijkste bevindingen

Financiële kennis

- iets meer dan een op de twee respondenten in de EU (52 %) beoordeelt hun algemene kennis over financiële zaken als gemiddeld in vergelijking met andere volwassenen in hun land. Een kwart antwoordt dat hun financiële kennis „heel hoog” is en 5 % dat deze „zeer hoog” is in vergelijking met andere volwassenen; daarentegen beschrijft 12 % hun kennis als „heel laag” en 4 % als „zeer laag”.
- Met vijf vragen over financiële kennis begrijpt 66 % van de respondenten dat een investering met een hoger rendement riskanter is, geeft 65 % het juiste antwoord op de vraag hoe inflatie werkt, 56 % begrijpt de waarde van diversificatie in beleggen, 45 % correct antwoord op de vraag naar samengestelde rente; slechts 20 % begrijpt echter het verband tussen rentetarieven en obligatieprijzen.
- De score voor financiële kennis wordt berekend als het aantal correcte antwoorden op de vijf financiële kennisvragen. Gemiddeld heeft 26 % van de respondenten in de EU een hoge score op het gebied van financiële kennis (vier of vijf correcte antwoorden), 50 % heeft een gemiddelde score (twee of drie correcte antwoorden) en 24 % een lage score (nee of één correct antwoord). Ongeveer vier op de tien respondenten in Nederland (43 %), Denemarken (40 %), Finland (40 %) en Estland (39 %) hebben een hoge score op financiële kennis. Daarentegen is het percentage met een lage score het hoogst in Cyprus (30 %), Roemenië (30 %), Griekenland (29 %) en Portugal (28 %).

Financieel gedrag

- Ongeveer negen op de tien respondenten in de EU zijn het erover eens dat ze, voordat ze iets kopen, overwegen of ze het zich kunnen veroorloven (51 % „helemaal mee eens” en 41 % „iets met deze verklaring”). Een vergelijkbaar deel van de respondenten is het ermee eens dat zij hun uitgaven bijhouden en monitoren (49 % „volledig mee eens” en 43 % „enigszins mee eens”). Ongeveer zeven op de tien respondenten zijn het erover eens dat ze financiële langetermijndoelen vaststellen en ernaar streven deze te bereiken (21 % „volledig mee eens” en 50 % „enigszins mee eens”).
- De score voor financieel gedrag wordt berekend als een telling van het aantal „financieel slimme” gedragingen met betrekking tot het kiezen van producten, het bijhouden van uitgaven en het streven naar het bereiken van financiële doelen. Gemiddeld heeft 65 % van de respondenten in de EU een hoge score op financieel gedrag (overeens zijn met alle verklaringen), 28 % heeft een gemiddelde score (overeens met twee verklaringen) en 8 % een lage score (overeens met maximaal één verklaring). Het aandeel met een hoge score op financieel gedrag bedraagt 60 % — of meer — in alle lidstaten, met uitzondering van Finland (36 %), Letland (52 %) en Estland (54 %). In Roemenië daarentegen heeft 82 % van de respondenten een hoge score.

Algemene score voor financiële geletterdheid

- De algemene score voor financiële geletterdheid combineert financiële kennis en financieel gedrag, waardoor beide aspecten even belangrijk zijn. De berekende score varieert tussen 0 en 10. Gemiddeld heeft 18 % van de respondenten in de EU een hoge score voor hun algemene niveau van financiële geletterdheid (score 9 of 10), 64 % een gemiddelde score (score > 5 en & 9) en 18 % een lage score (score ≤ 5). Op nationaal niveau varieert het aandeel met een hoge score van 11 % in Portugal en Letland tot 27 % in Denemarken, Slovenië en Zweden en 28 % in Nederland. In alle lidstaten heeft meer dan 10 % van de respondenten een lage score op het gebied van algemene financiële geletterdheid, waarbij de hoogste percentages worden waargenomen in Finland (27 %), Letland (24 %), België (22 %) en Spanje (22 %).

Digitale financiële diensten

- Ongeveer driekwart van de respondenten in het EU-rapport is tevreden met het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen; 36 % antwoordde „zeer comfortabel” en 41 % „iets comfortabel”. Dit cijfer is meer dan 60 % in alle lidstaten en is het hoogste in Finland (95 %).

Financiële veerkracht en inclusie

- 46 % van de respondenten in de EU antwoordt dat zij een niet-levensverzekering hebben (of, in de afgelopen twee jaar, hebben gehad), zoals een huishoud- of motorrijtuigenverzekering; 31 % meldt een levensverzekering te hebben (of in de afgelopen twee jaar) te hebben gehad. Ongeveer een kwart van de respondenten (24 %) antwoordt hetzelfde over een beleggingsproduct (fondsen, aandelen of obligaties) en 22 % over een particulier pensioen- of pensioenproduct. Eén op de vijf respondenten antwoordt dat zij een hypotheek of woningkrediet hebben gehad (of in de afgelopen twee jaar hebben gehad) en 14 % antwoordt hetzelfde voor een consumentlening. Ten slotte antwoordt 6 % dat ze crypto-valuta's hebben (of deze in de afgelopen twee jaar hebben gehad).
- Op de vraag hoe lang zij hun uitgaven voor levensonderhoud zouden kunnen blijven dekken zonder geld te lenen of te verhuizen, zou een derde van de respondenten (33 %) antwoorden dat dit zes maanden of meer zou zijn, gevolgd door 18 % die aangeeft dat dit ten minste drie maanden (maar geen zes maanden) zou zijn. Ongeveer een op de zes (16 %) van de respondenten heeft geen noodbesparingen van 20 % of meer in Kroatië (20 %), Cyprus (20 %), Polen (20 %), Hongarije (21 %), Portugal (21 %), Bulgarije (23 %), Griekenland (24 %), Finland (25 %), Roemenië (25 %) en Letland (26 %).
- Een meerderheid van de respondenten in de EU voelt zich „niet te zelfverzekerd” (32 %) of „helemaal niet zeker” (22 %) dat ze genoeg geld hebben om comfortabel te leven gedurende hun pensioenjaren. Het percentage „zeer” of „enigszins zelfverzekerd” varieert van een lage 20 % in Polen tot een hoge 62 % in Nederland.

Investment advies ontvangen van een bank, verzekeraar of financieel adviseur.

- Minder dan vier op de tien respondenten in de EU voelen zich „zeer zeker” (6 %) of „enigszins zeker” (32 %) dat beleggingsadvies dat zij van hun bank/verzekeraar/financieel adviseur ontvangen, in de eerste plaats in hun belang is. De mate van vertrouwen dat beleggingsadvies in de eerste plaats in hun belang is, varieert van ongeveer een op de vijf respondenten in Cyprus (19 %) en Griekenland (20 %) tot zes op de tien respondenten in Finland (60 %).

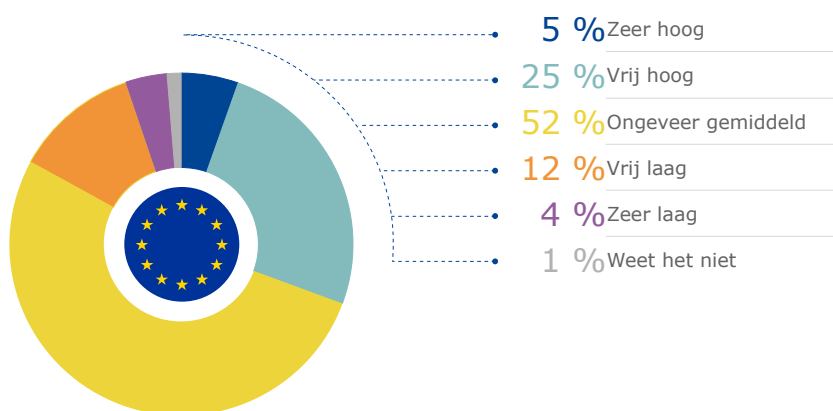
Deel 1. Meten van het niveau van financiële geletterdheid

Het eerste deel van dit verslag is gericht op de meting door deze Flash Eurobarometer van het niveau van financiële geletterdheid in de EU. In het eerste deel wordt gekeken naar het zelfgewaardeerde niveau van financiële kennis van respondenten (ten opzichte van andere volwassenen in hun land), terwijl het tweede deel hun score voor financiële kennis presenteert, op basis van een test met vijf financiële kennisvragen (bv. het testen van hun begrip van inflatie en samengestelde rente). In het derde deel worden de resultaten gepresenteerd van drie vragen die „financieel savvy” gedrag meten. In het laatste deel wordt een samenvattende maatstaf voor financiële kennis en financieel gedrag gepresenteerd en wordt het algemene niveau van financiële geletterdheid in de EU-lidstaten vergeleken.

1.1. Zelfgewaardeerde financiële kennis

Iets meer dan een op de twee respondenten in de EU (52 %) beoordeelt hun algemene kennis over financiële zaken als gemiddeld in vergelijking met andere volwassenen in hun land. Een kwart antwoordt dat hun financiële kennis „heel hoog” is en 5 % dat deze „zeer hoog” is in vergelijking met andere volwassenen; daarentegen beschrijft 12 % hun kennis als „heel laag” en 4 % als „zeer laag”.

V1 Hoe beoordeelt u uw algemene kennis over financiële zaken in vergelijking met andere volwassenen in [LAND]? (% EU27)

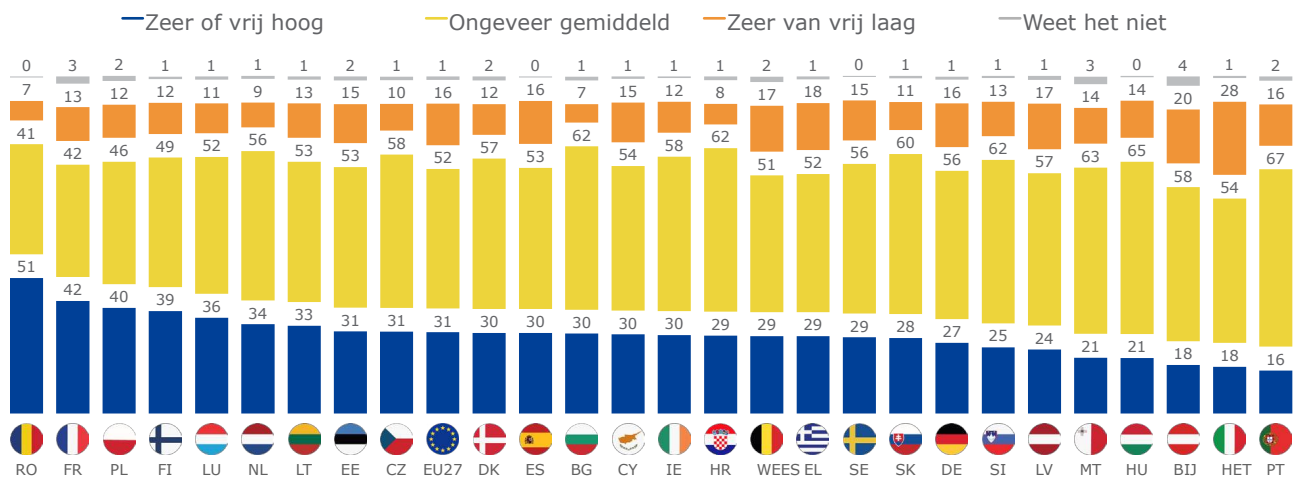
Basis: Alle respondenten (n=26139)

Uit een analyse per lidstaat blijkt dat 51 % van de respondenten in Roemenië hun algemene kennis over financiële zaken „zeer hoog” of „heel hoog” noemt in vergelijking met andere volwassenen in hun land. Roemenië wordt gevolgd door Frankrijk (42 %), Polen (40 %) en Finland (39 %), waar ongeveer vier op de tien respondenten hun financiële kennis beschrijven als „zeer hoog” of „heel hoog” in vergelijking met andere volwassenen.

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

In de landen aan de onderkant van het land rangschikt minder dan een op de vijf respondenten hun financiële kennis als „zeer hoog” of „heel hoog”: Portugal (16 %), Italië (18 %) en Oostenrijk (18 %). In Italië antwoordt 28 % van de respondenten dat hun kennis over financiële zaken „zeer laag” of „heel laag” is in vergelijking met andere volwassenen in het land. In de andere landen varieert dit percentage tussen 7 % (in Roemenië en Bulgarije) en 20 % (in Oostenrijk).

V1 Hoe beoordeelt u uw algemene kennis over financiële zaken in vergelijking met andere volwassenen in [LAND]? (% per land)

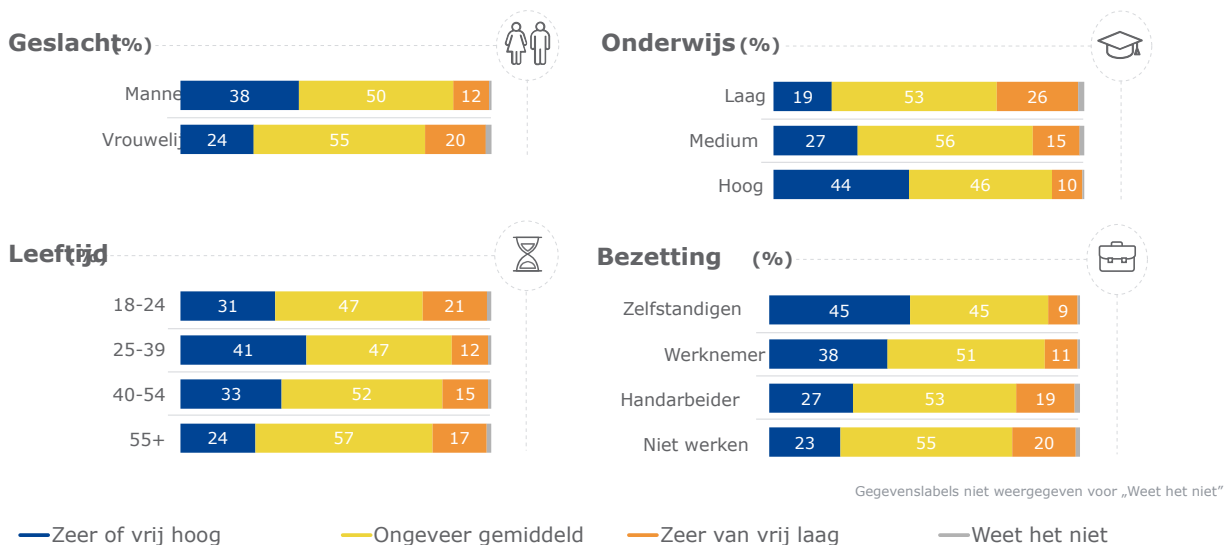

Basis: Alle respondenten (n=26139)

De volgende sociaal-demografische groepen hebben meer kans om hun algemene kennis over financiële zaken te beschrijven in vergelijking met andere volwassenen in hun land als „zeer hoog” of „heel hoog”:

- mannen (38 % tegenover 24 % van de vrouwen)
- respondenten van 25-39 jaar (41 %, tegenover 31 % van de 18-24-jarigen, 33 % van de 40-54-jarigen en 24 % van de 55-plussers)
- respondenten met een hoog opleidingsniveau (44 % tegenover 27 % van degenen met een gemiddeld opleidingsniveau en 19 % van degenen met een laag opleidingsniveau)
- zelfstandige respondenten (45 %), gevolgd door werknemers (38 %), tegenover 27 % van de handarbeiders en 23 % van degenen die niet werken.

V1 Hoe beoordeelt u uw algemene kennis over financiële zaken in vergelijking met andere volwassenen in [LAND]? (% van socio-demografie)

Basis: Alle respondenten (n=26139)

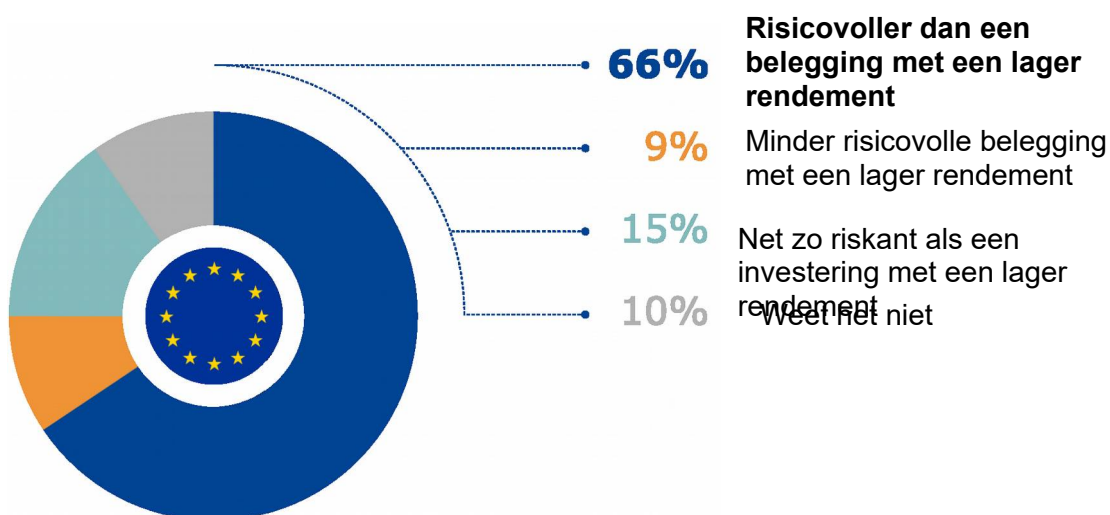
1.2. Financiële kennis

Met vijf vragen over financiële kennis begrijpt 66 % van de respondenten dat een investering met een hoger rendement riskanter is, geeft 65 % het juiste antwoord op de vraag hoe inflatie werkt, 56 % begrijpt de waarde van diversificatie in beleggen en 45 % correct antwoord op de vraag naar samengestelde rente; slechts 20 % begrijpt echter het verband tussen rentetarieven en obligatieprijzen.

Q Antwoorden op vijf vragen over financiële kennis (% EU27)

Begrijpen dat een investering met een hoger rendement riskanter is

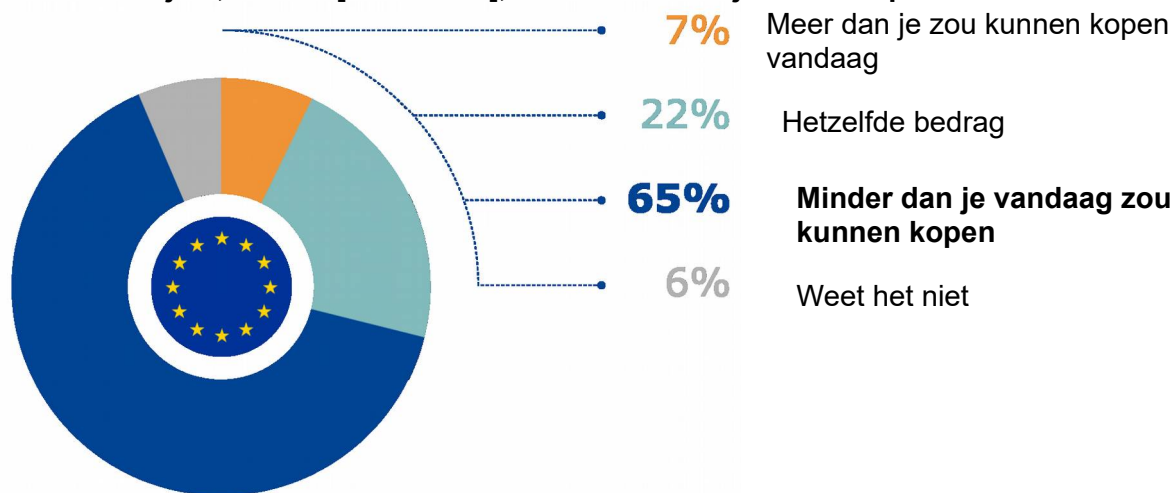
(Q5) Welk van het volgende is waar? Een investering met een hoger rendement is waarschijnlijk:

Begrijpen hoe inflatie werkt

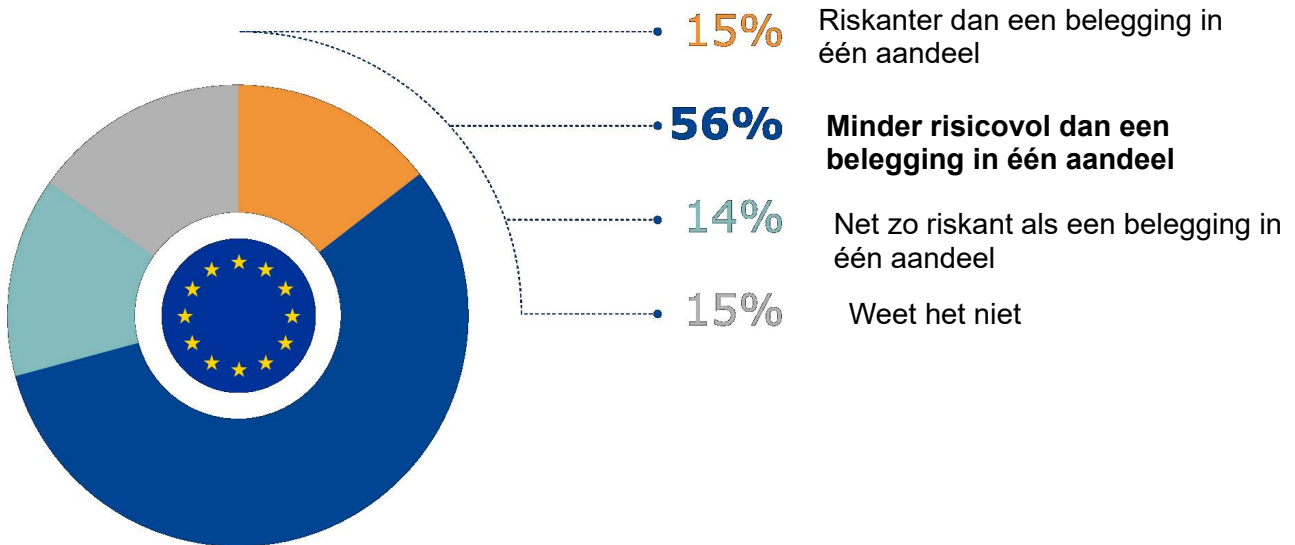
(Q3) Stel je nu de volgende situatie voor. U krijgt een gift van [EUR 1.000] in een jaar en, over dat jaar, de inflatie blijft op 2 %.

Over een jaar, met de [EUR 1.000], zult u in staat zijn om te kopen:

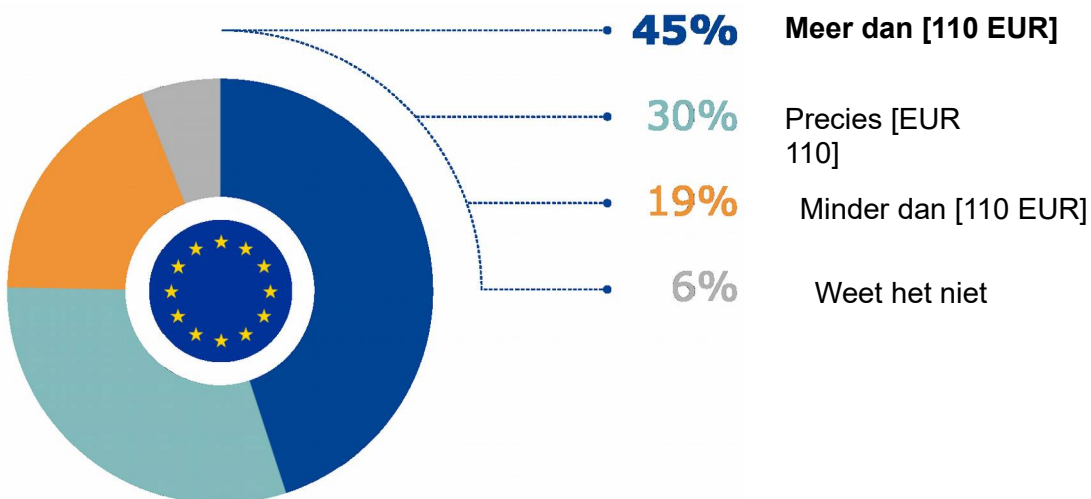
Inzicht in de waarde van diversificatie in beleggen

(Q6) Een investering in een breed scala van „bedrijfsaandelen” zal waarschijnlijk zijn:

Inzicht in eenvoudige en samengestelde rente

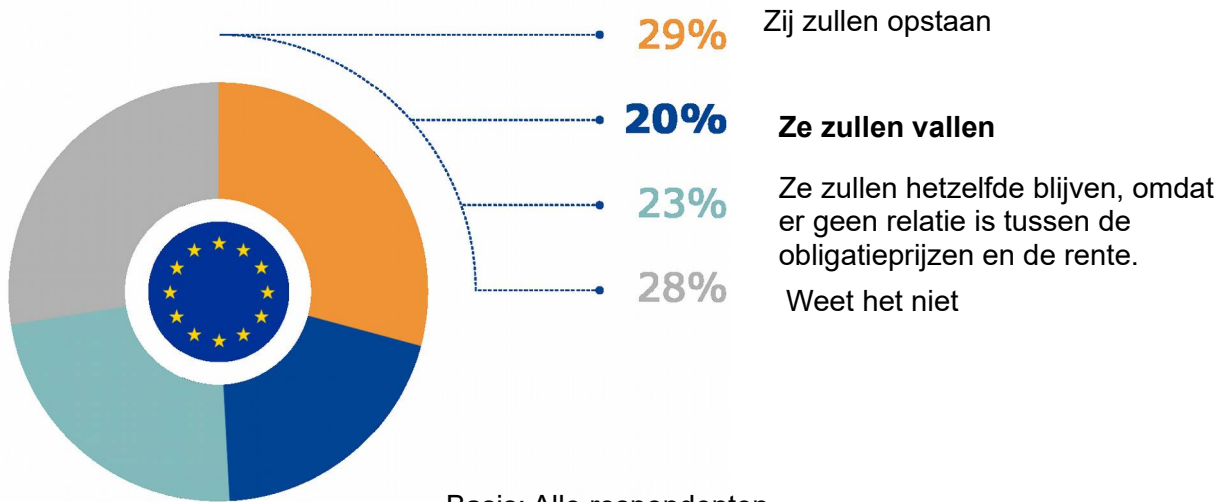
(Q2) Stel je voor dat iemand [100 EUR] op een spaarrekening plaatst met een gegarandeerde rente van 2 % per jaar. Ze doen geen verdere betalingen op deze rekening en ze nemen geen geld op. **Hoeveel zou er op de rekening staan aan het einde van vijf jaar, zodra de rentebetaling is gedaan?**

Inzicht in het verband tussen rentetarieven en obligatieprijzen

(Q4) Als de rente stijgt, wat gebeurt er dan met de obligatieprijzen?

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

Financiële kennisscore

De financiële kennisscore wordt berekend als het aantal correcte antwoorden op de vijf financiële kennisvragen (Q2 tot en met Q6). Het varieert tussen 0 en 5. Voor de rapportage worden drie categorieën gecreëerd: (1) Hoge score (vier of vijf correcte antwoorden), (2) Medium score (twee of drie correcte antwoorden) en (3) Lage score (nee of één correct antwoord).

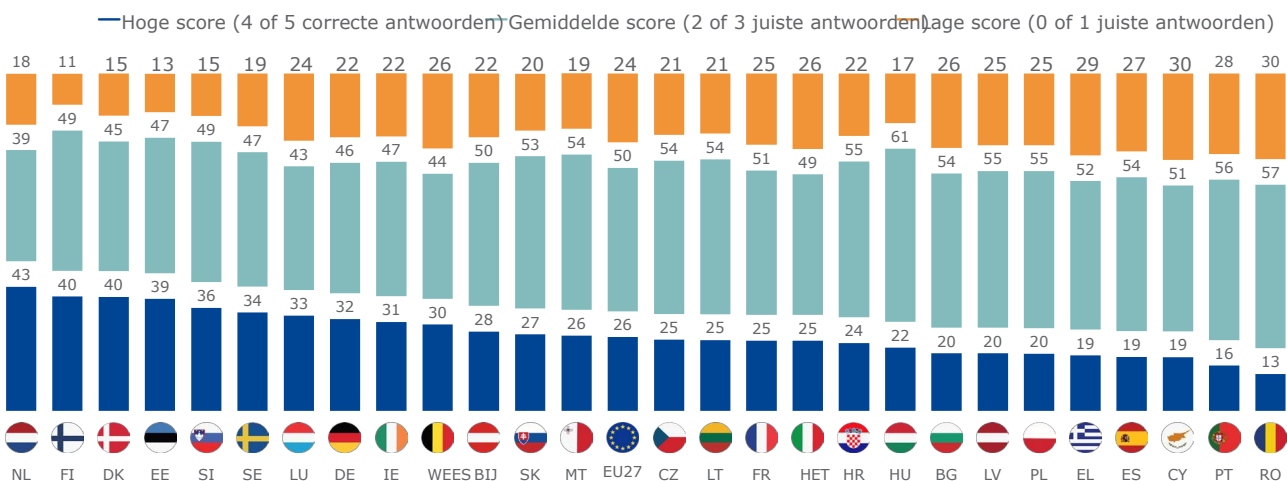
Gemiddeld heeft 26 % van de respondenten in de EU een hoge score op het gebied van financiële kennis, 50 % een gemiddelde score en 24 % een lage score.

Uit de analyse per lidstaat blijkt dat ongeveer vier op de tien respondenten in Nederland (43 %), Denemarken (40 %), Finland (40 %) en Estland (39 %) vier of vijf van de kennisvragen correct beantwoorden. Hoewel respondenten in Roemenië zeer waarschijnlijk hun algemene kennis over financiële zaken hoog zullen waarderen in vergelijking met andere volwassenen in hun land, behoren zij in feite tot de minst waarschijnlijke op het gebied van financiële kennis (13 %).

Het percentage met een lage score voor financiële kennis (één of geen correct antwoord) varieert van 11 % in Finland, 13 % in Estland en 15 % in Denemarken en Slovenië tot 28 % in Portugal, 29 % in Griekenland en 30 % in Cyprus en Roemenië.

F1 Financiële kennisscore

Aantal correcte antwoorden op de vijf vragen over financiële kennis (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6) (% per land)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

De volgende sociaal-demografische groepen hebben waarschijnlijk een hoge score op de financiële kennisvragen (vier of vijf correcte antwoorden):

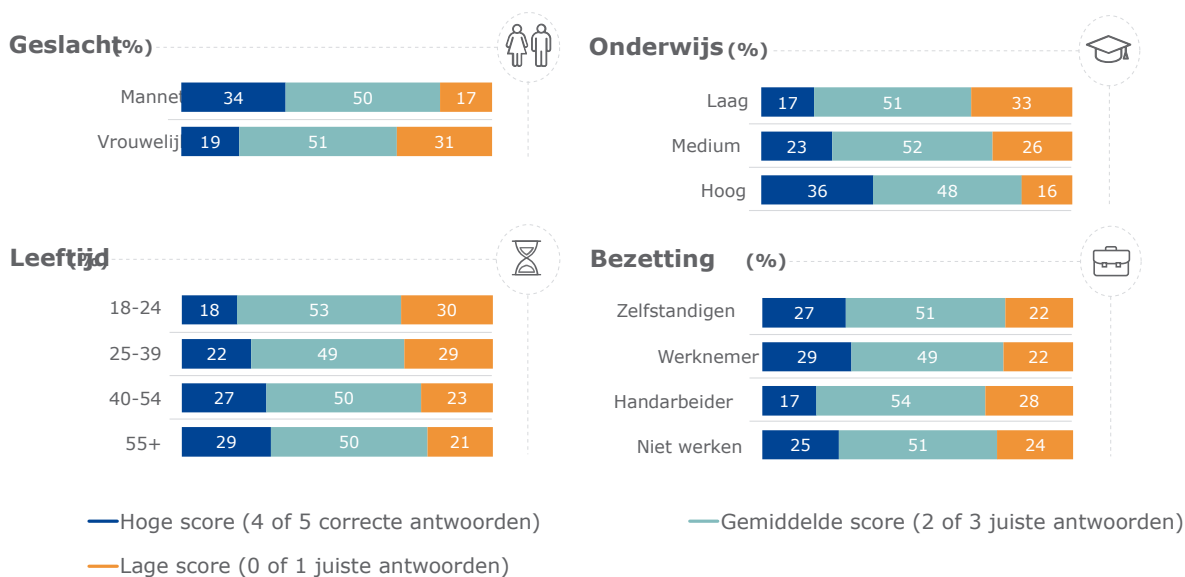
- mannen (34 % tegenover 19 % van de vrouwen)
- respondenten ouder dan 39 jaar (27 % van de 40-54-jarigen en 29 % van de 55-plussers, tegenover 22 % van de 25-39-jarigen en 18 % van de 18-24-jarigen)
- respondenten met een hoog opleidingsniveau (36 %), gevolgd door mensen met een gemiddeld niveau (23 %), vergeleken met degenen met een laag opleidingsniveau (17 %)
- werknemers (29 %) en zelfstandigen (27 %), gevolgd door niet-werkende respondenten (25 %), vergeleken met handarbeiders (17 %).

Omgekeerd hebben de volgende sociaal-demografische groepen waarschijnlijk een lage score op de financiële kennisvragen (geen of één correct antwoord):

- vrouwen (31 % tegenover 17 % van de mannen)
- respondenten jonger dan 40 (30 % van de 18-24-jarigen en 29 % van de 25-39-jarigen, tegenover 23 % van degenen in de leeftijd van 40-54 jaar en 21 % van degenen van 55 jaar en ouder)
- respondenten met een laag opleidingsniveau (33 %), gevolgd door respondenten met een gemiddeld opleidingsniveau (26 %), tegenover 16 % met een hoog opleidingsniveau
- handarbeiders (28 %, tegenover 24 % niet-werkende respondenten en 22 % van de zelfstandigen en werknemers).

F1 Financiële kennisscore

Aantal correcte antwoorden op de vijf vragen over financiële kennis (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)
(% van socio-demografie)

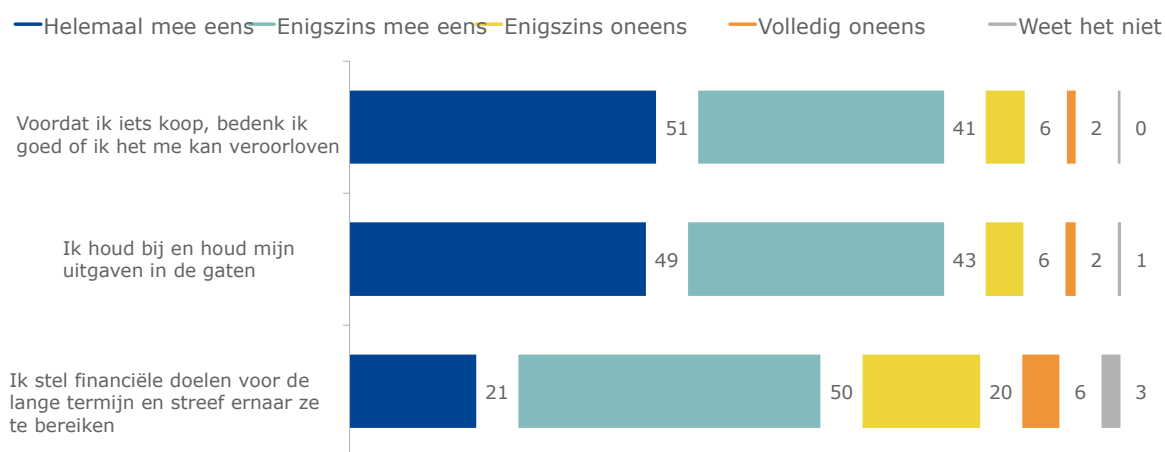
Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

1.3. Financieel gedrag

Ongeveer negen op de tien respondenten in de EU zijn het erover eens dat ze, voordat ze iets kopen, overwegen of ze het zich kunnen veroorloven (51 % „helemaal mee eens” en 41 % „enigszins” met deze verklaring). Een vergelijkbaar deel van de respondenten is het ermee eens dat zij hun uitgaven bijhouden en monitoren (49 % „volledig mee eens” en 43 % „enigszins mee eens”).

Een lager percentage respondenten in de EU is het erover eens dat zij financiële langetermijndoelstellingen vaststellen en ernaar streven deze te bereiken (71 % tegenover 92 % voor de bovengenoemde verklaringen). Bovendien is voor deze verklaring minder dan de helft van de respondenten het „volledig eens” (21 %). Ongeveer een kwart van de respondenten is het er niet mee eens dat ze financiële langetermijndoelen vaststellen en ernaar streven deze te bereiken (20 % „enigszins oneens” en 6 % „volledig oneens”).

V7 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (% EU27)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

Uit de analyse per lidstaat van de totale overeenstemmingsniveaus (soms van de „volledige overeenstemming” en de „enigszins eensgezinden”) blijkt dat tussen 85 % en 98 % van de respondenten in alle lidstaten het erover eens is dat zij, voordat zij iets kopen, zorgvuldig overwegen of zij het zich kunnen veroorloven. Evenzo is tussen 84 % en 95 % van de respondenten in alle lidstaten (behalve Finland — zie hieronder) het erover eens dat zij hun uitgaven bijhouden en monitoren.

Voor de verklaring „Ik heb financiële langetermijndoelstellingen vastgesteld en ernaar gestreefd deze te bereiken”, worden in de lidstaten meer uiteenlopende niveaus van overeenstemming bereikt, variërend van 59 % in Letland tot 86 % in Roemenië. In meer dan de helft van de landen ligt het cijfer boven de 70 %.

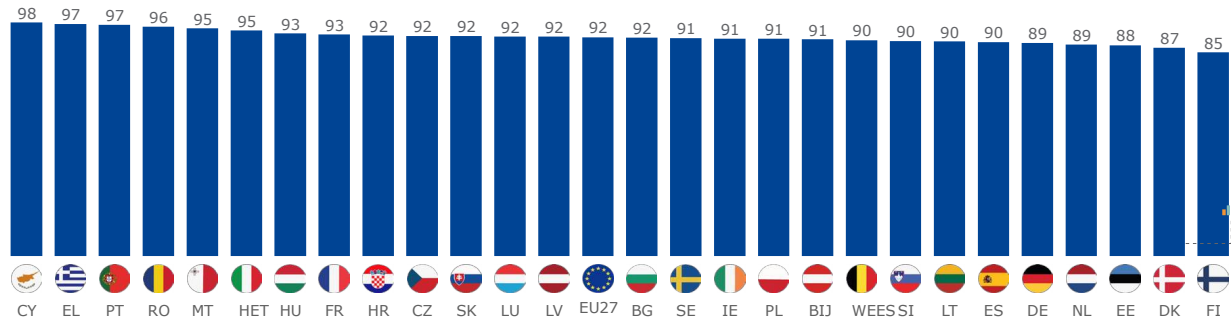
Opmerking: In Finland is 49 % van de respondenten het erover eens dat „zij hun uitgaven bijhouden en monitoren” (tegen 84 % tot 95 % in de andere landen). Bij de controle van de vertalingen na het veldwerk werd opgemerkt dat, hoewel de in Finland gebruikte vertaling juist is, het semantische bereik van de Engelse versie groter is dan het equivalent ervan in het Fins. Als gevolg hiervan kunnen respondenten deze verklaring hebben opgevat als „het bijhouden van een overzicht van hun uitgaven”.

Flash Eurobarometer 525

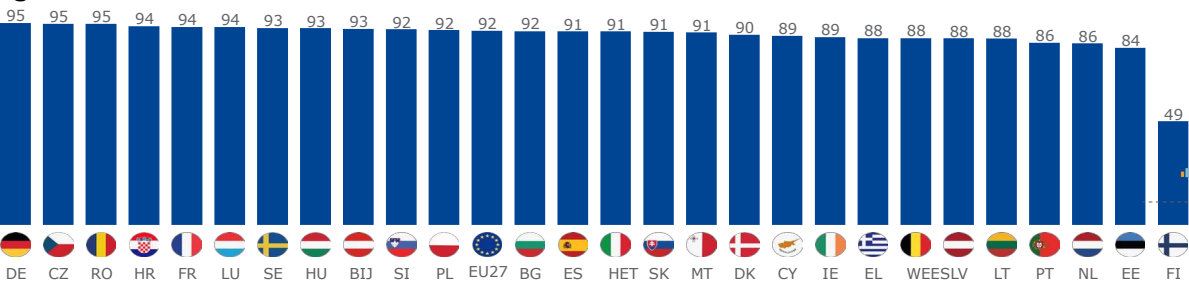
Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

V7 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?
(% Totaal „Overeenkomst” per land)

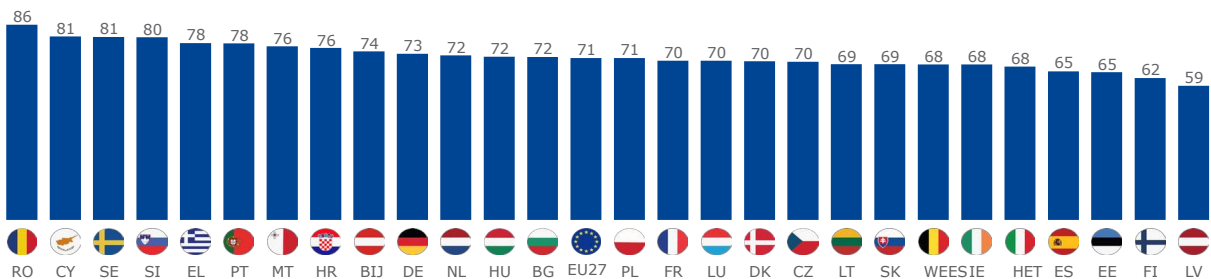
Voordat ik iets koop, bedenk ik goed of ik het me kan veroorloven

Ik houd bij en houd mijn uitgaven in de gaten

Ik stel financiële doelen voor de lange termijn en streef ernaar ze te bereiken

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

Score voor financieel gedrag

De score voor financieel gedrag wordt berekend als een telling van het aantal „financieel slimme” gedragingen met betrekking tot het kiezen van producten, het bijhouden van uitgaven en het streven naar het bereiken van financiële doelen.

Voor elk van de drie verklaringen krijgen respondenten een score van 1 als ze „sterk akkoord” of „iets” overeenkomen; respondenten die het niet eens zijn of zeggen dat ze niet weten, krijgen een score van 0. De score voor financieel gedrag wordt berekend als de som van de scores op elk van de drie afzonderlijke posten. Het varieert tussen 0 en 3. Voor de rapportage worden drie categorieën gecreëerd: (1) Hoge score (overeens met alle stellingen), (2) Medium score (overeens met twee stellingen), en (3) Lage score (overeens met maximaal één statement).

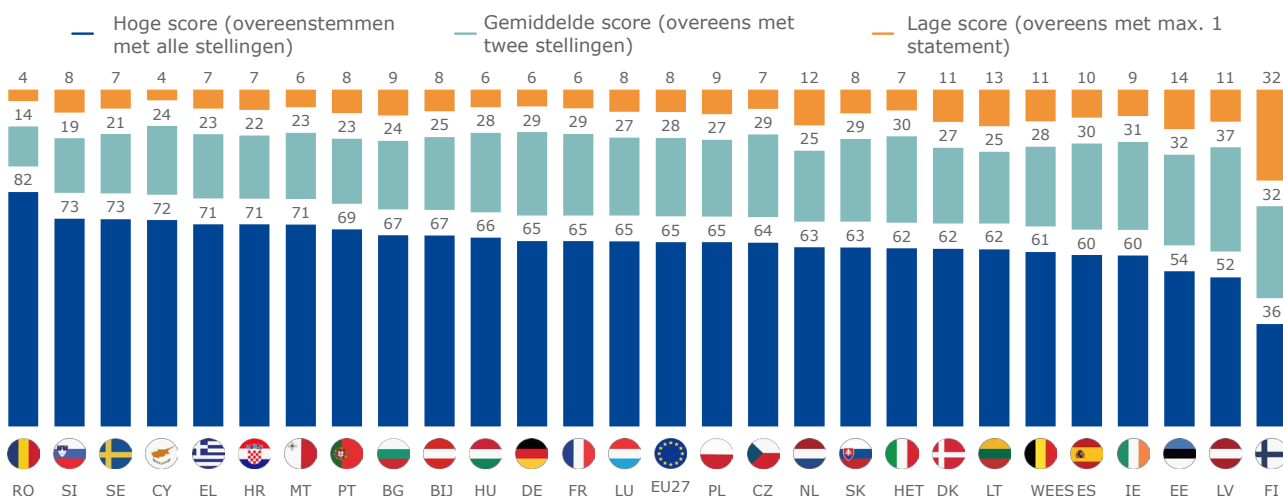
Gemiddeld heeft 65 % van de respondenten in de EU een hoge score op financieel gedrag, 28 % een gemiddelde score en 8 % een lage score.

Het aandeel met een hoge score op financieel gedrag bedraagt 60 % — of meer — in alle lidstaten, met uitzondering van Finland (zie hieronder), Letland (52 %) en Estland (54 %). In Roemenië daarentegen heeft 82 % van de respondenten een hoge score.

Het percentage financiële gedragingen met een lage score blijft in de meeste lidstaten onder 10 %; in Nederland (12 %), Litouwen (13 %) en Estland (14 %). Finland onderscheidt zich met 32 % van de respondenten met een lage score op financieel gedrag. Finland heeft het grootste deel van de respondenten gecategoriseerd als „niet financieel savvy”. Zoals hierboven vermeld, is slechts 49 % van de respondenten het erover eens dat zij „hun uitgaven bijhouden en monitoren” (tegen 84 % tot 95 % in de andere landen). Zelfs na het verwijderen van dit gedrag uit de gecombineerde score, blijft Finland echter aan de onderkant van de landenranglijst te vinden, aangezien het land ook laag scoort op de andere twee gedragingen die in de score zijn opgenomen.

F2 Financiële gedragsscore

Aantal „financieel slimme” gedragingen met betrekking tot het kiezen van producten, het bijhouden van uitgaven en het streven naar het bereiken van financiële doelen (Q7)
(% per land)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

Het aandeel met een hoge score op financieel gedrag is hoger onder de volgende sociaal-demografische groepen:

- respondenten van 25 jaar en ouder (65 % van degenen van 25-39 jaar of 55 jaar en ouder en 67 % van degenen in de leeftijd van 40-54 jaar, tegenover 57 % van degenen in de leeftijd van 18-24 jaar)
- respondenten met een hoog opleidingsniveau (69 %), gevolgd door mensen met een gemiddeld opleidingsniveau (65 %), tegenover 58 % van de mensen met een laag opleidingsniveau
- zelfstandige respondenten (66 %) en werknemers (68 %), tegenover 60 % van de handarbeiders en 63 % van degenen die niet werken.

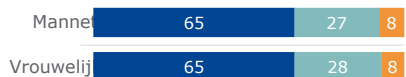
Het percentage met een lage score op financieel gedrag bedraagt 10 % — of hoger — voor respondenten van 18-24 (16 %), handarbeiders (13 %), zelfstandigen (10 %) en respondenten met een laag opleidingsniveau (10 %).

F2 Financiële gedragsscore

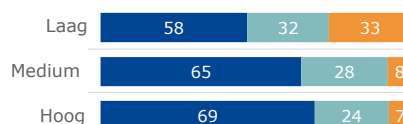
Aantal „financieel slimme” gedragingen met betrekking tot het kiezen van producten, het bijhouden van uitgaven en het streven naar het bereiken van financiële doelen (Q7)

(% van socio-demografie)

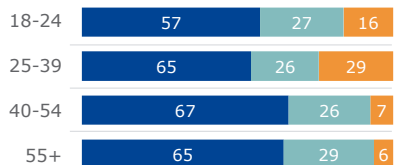
Geslacht (%)

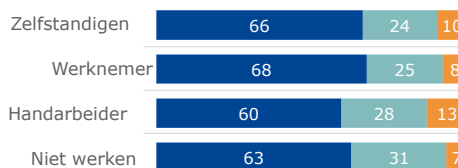
Onderwijs (%)

Leeftijd

Bezetting (%)

— Hoge score (overeenstemmen met alle stellingen) — Gemiddelde score (overeens met twee stellingen)
 — Lage score (overeens met max. 1 statement)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

1.4. Algemene score voor financiële geletterdheid

In de algemene financiële geletterdheid wordt gekeken naar twee aspecten:

- financiële kennisscore (variërend van 0 tot 5)
- financieel gedragsscore (variërend van 0 tot 3).

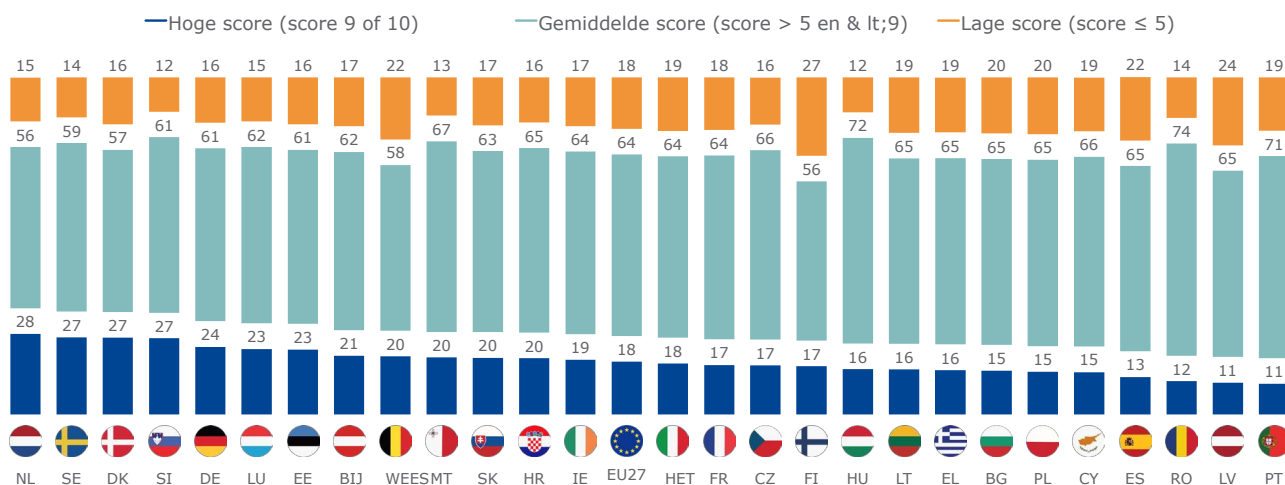
Financiële kennis en financieel gedrag krijgen evenveel gewicht in de totale score voor financiële geletterdheid. Om deze gelijke weging te bereiken, werd de score voor financieel gedrag omgeschaald tot een maximumwaarde van vijf. De totale score voor financiële geletterdheid wordt verkregen als de som van de twee (herschaalde) scores en varieert van 0 tot 10. Voor de rapportage worden drie categorieën gecreëerd: (1) Hoge score (score 9 of 10), (2) Medium score (score > 5 en < 9), en (3) Lage score (score ≤ 5).

Gemiddeld heeft 18 % van de respondenten in de EU een hoge score voor hun algemene niveau van financiële geletterdheid, 64 % een gemiddelde score en 18 % een lage score.

Op nationaal niveau varieert het aandeel met een hoge score voor de algemene financiële geletterdheid van 11 % in Portugal en Letland tot 27 % in Denemarken, Slovenië en Zweden en 28 % in Nederland. In alle lidstaten heeft meer dan 10 % van de respondenten een lage score op het gebied van algemene financiële geletterdheid, waarbij de hoogste percentages worden waargenomen in Finland (27 %), Letland (24 %), België (22 %) en Spanje (22 %).

F3 Totale score voor financiële geletterdheid

Som van de score voor financiële kennis en financieel gedrag (met gelijk gewicht voor elke score) (% per land)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

Kijkend naar de resultaten op sociaal-demografisch niveau en in overeenstemming met andere bevindingen die in dit deel worden gerapporteerd, is de verhouding met een hoge score op algemene financiële geletterdheid hoger onder:

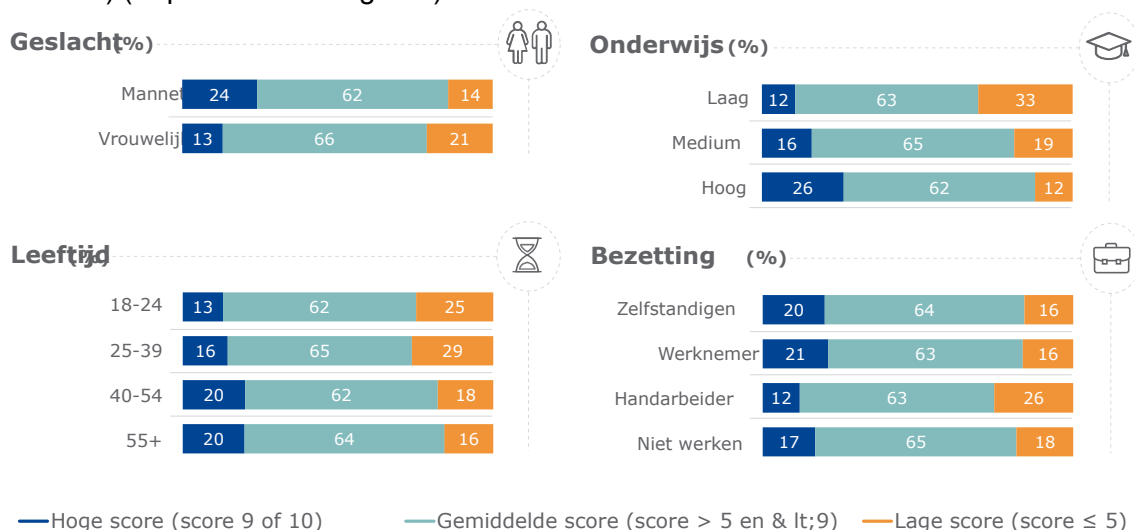
- mannen (24 % tegenover 13 % van de vrouwen)
- respondenten ouder dan 39 (20 %, tegenover 13 % van de 18-24-jarigen en 16 % van de 25-39-jarigen)
- respondenten met een hoog opleidingsniveau (26 %, tegenover 16 % van degenen met een gemiddeld niveau en 12 % voor mensen met een laag opleidingsniveau)
- werknemers (21 %) en zelfstandigen (20 %), gevolgd door niet-werkende respondenten (27 %), vergeleken met handarbeiders (12 %).

Omgekeerd zijn sociaal-demografische groepen met een lage score op algemene financiële geletterdheid onder meer:

- vrouwen (21 % tegenover 14 % van de mannen)
- respondenten van 18-24 jaar (25 % van de 18-24-jarigen, tegenover 20 % van de 25-39-jarigen, 18 % van degenen in de leeftijd van 40-54 jaar en 16 % van degenen van 55 jaar en ouder)
- respondenten met een laag opleidingsniveau (29 %), gevolgd door respondenten met een gemiddeld opleidingsniveau (19 %), tegenover 12 % met een hoog opleidingsniveau
- handarbeiders (26 %, tegenover 18 % niet-werkende respondenten en 16 % van de zelfstandigen en werknemers).

F3 Totale score voor financiële geletterdheid

Som van de score voor financiële kennis en financieel gedrag (met gelijk gewicht voor elke score) (% per sociodemografie)

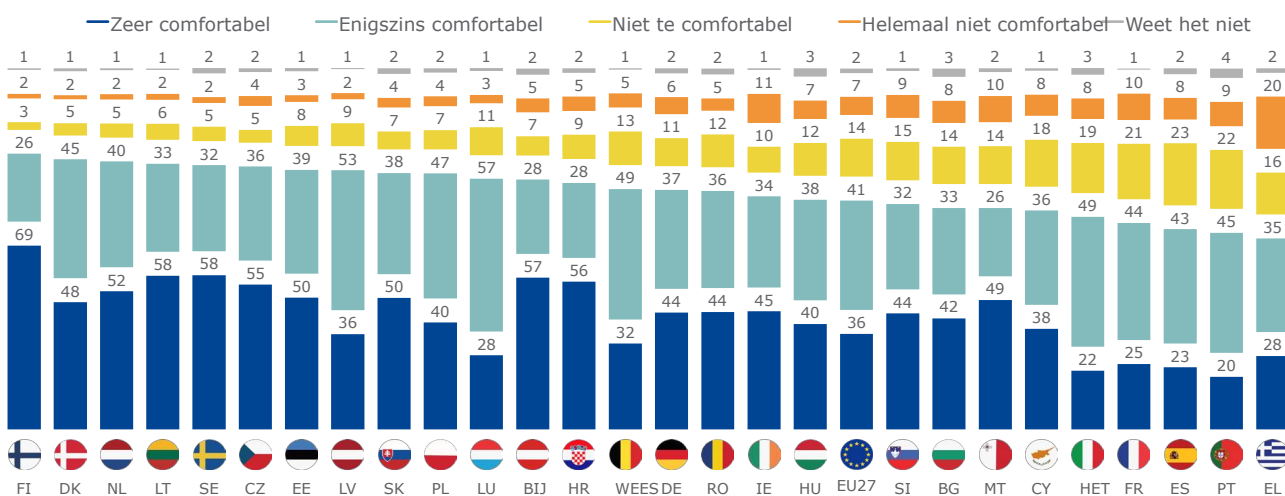
Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

Deel 2. Digitale financiële geletterdheid

Een overgrote meerderheid van de respondenten in de EU (77 %) geeft aan zich comfortabel te voelen met het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen; 36 % antwoordde „zeer comfortabel” en 41 % „iets comfortabel”. 14 % van de respondenten antwoordt daarentegen dat ze zich „niet te comfortabel” voelen met behulp van digitale financiële diensten en 7 % antwoordt dat ze zich „helemaal niet comfortabel” voelen.

In alle lidstaten geeft meer dan 60 % van de respondenten aan dat ze „iets” of „zeer comfortabel” zijn met het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen (van 63 % in Griekenland tot 95 % in Finland). Het percentage antwoordende dat zij zich „zeer comfortabel” voelen, varieert van 20 % in Portugal tot 69 % in Finland.

Q11 Hoe comfortabel bent u met het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen? (% per land)

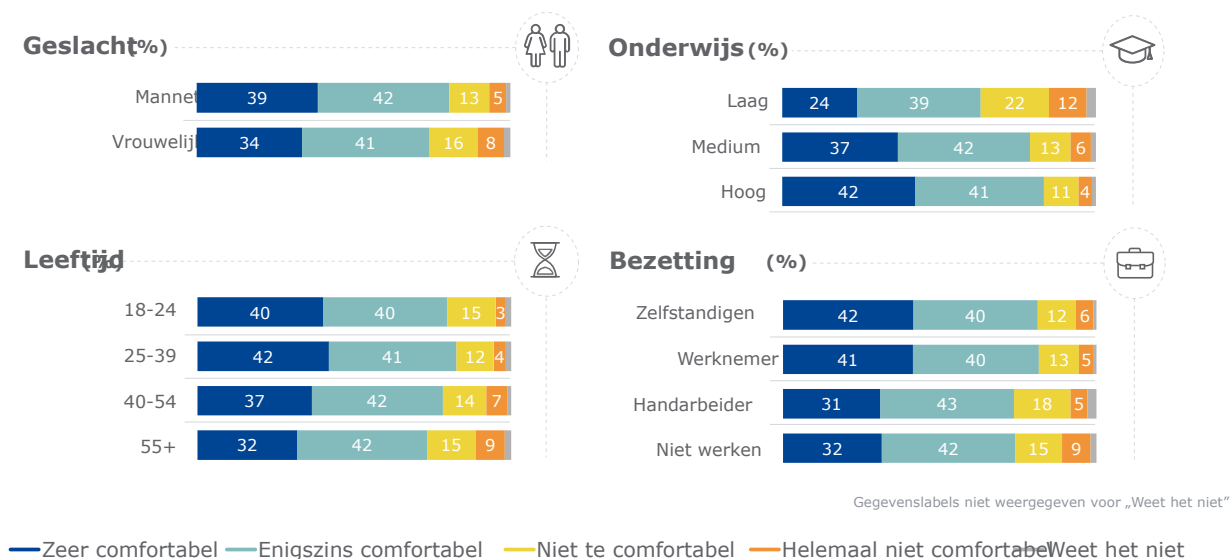

Basis: Alle respondenten (n=26 139)

De volgende sociaal-demografische groepen hebben meer kans om zich „zeer” van „iets” comfortabel te voelen met behulp van digitale financiële diensten:

- mannen (81 % tegenover 74 % van de vrouwen)²
- respondenten jonger dan 55 jaar (80 % van de 18-24-jarigen, 83 % van de 25-39-jarigen en 78 % van de 40-54-jarigen, tegenover 73 % van de 55-plussers)
- mensen met een gemiddeld (79 %) of hoog opleidingsniveau (83 %), tegenover 63 % van de mensen met een laag opleidingsniveau
- zelfstandige respondenten (83 %), gevolgd door werknemers (81 %), tegenover 74 % van de handarbeiders en werknemers die niet werken.

Q11 Hoe comfortabel bent u met het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen? (% van socio-demografie)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

2 Als gevolg van afronding tellen de percentages die in de grafieken worden weergegeven niet altijd precies op tot de totalen die in de tekst worden vermeld.

Deel 3. Financiële veerkracht en inclusie

In dit deel van het verslag worden drie aspecten van financiële inclusie in de hele EU besproken:

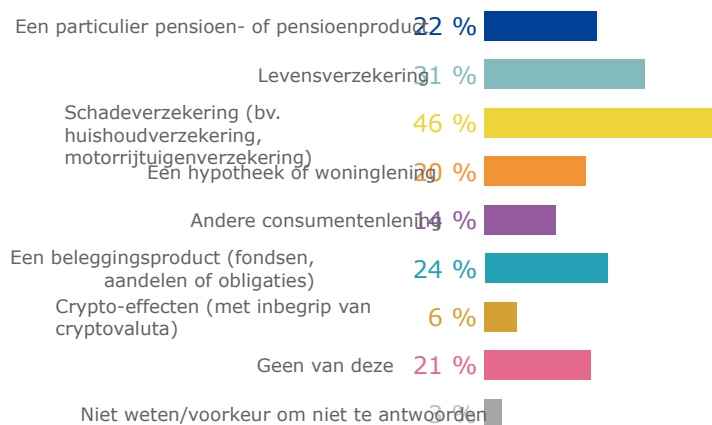
- Eigendom van diverse financiële producten, zoals levensverzekeringen, particuliere pensioen- of pensioenproducten en beleggingsproducten (paragraaf 3.1)
- Hoe lang zouden EU-burgers hun uitgaven voor levensonderhoud kunnen blijven dekken, zonder geld te lenen of te verhuizen, indien zij hun belangrijkste bron van inkomsten verliezen (paragraaf 3.2)
- Vertrouwen in hun pensioenplannen en comfortabel leven door pensionering (paragraaf 3.3).

3.1. Eigendom van financiële producten

De respondenten werd gevraagd welke financiële producten ze momenteel hebben (of hebben gehad in de afgelopen twee jaar), en ze kregen een lijst van zeven financiële producten waaruit ze meerdere items konden selecteren.

In de hele EU antwoordt 46 % van de respondenten dat zij een niet-levensverzekering hebben (of, in de afgelopen twee jaar, hebben gehad), zoals een huishoudverzekering of een motorrijtuigenverzekering; 31 % meldt een levensverzekering te hebben (of in de afgelopen twee jaar) te hebben gehad. Ongeveer een kwart van de respondenten (24 %) antwoordt hetzelfde over een beleggingsproduct (fondsen, aandelen of obligaties) en 22 % over een particulier pensioen- of pensioenproduct. Eén op de vijf respondenten antwoordt dat zij een hypotheek of woninglening hebben gehad (of in de afgelopen twee jaar hebben gehad) en 14 % antwoordt hetzelfde voor een consumentlening. Ten slotte antwoordt 6 % dat ze crypto-valuta's hebben (of deze in de afgelopen twee jaar hebben gehad).

Q9 Welke van de volgende financiële producten heeft u op dit moment of heeft u de afgelopen twee jaar gehad? [MEERVOUDIGE ANTWOORDEN TOEGESTAAN] (% EU27)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

Het percentage levensverzekeringen (of, in de afgelopen twee jaar, te hebben gehad) varieert van 16 % in Griekenland tot 58 % in Polen. Tussen 30 % van de respondenten in Griekenland en Kroatië en 67 % in Denemarken meldt een schadeverzekering te hebben (of, in de afgelopen twee jaar, te hebben gehad) (bv. huishouden, motorrijtuigenverzekering). Van de financiële producten die in de enquête worden vermeld, zijn schadeverzekeringen meestal het meest in handen van respondenten in de meeste lidstaten.

In Luxemburg en Nederland geeft 42 % van de respondenten aan een hypotheek of woningkrediet te hebben (of in de afgelopen twee jaar te hebben gehad); in Bulgarije, Letland en Kroatië bedraagt dit percentage ongeveer 10 %. Andere consumentleningen worden het vaakst geselecteerd in Bulgarije (31 %), gevolgd door Finland (28 %), terwijl slechts 1 op de 20 respondenten een consumentlening heeft (of in de afgelopen twee jaar heeft gehad) in Malta (5 %) en Nederland (6 %).

Ongeveer een op de twee respondenten in Denemarken (52 %) geeft aan een particulier pensioen- of pensioenproduct te hebben (of, in de afgelopen twee jaar, te hebben gehad). In Luxemburg, Ierland en Tsjechië noemt ongeveer vier op de tien respondenten een particulier pensioen volgens de pensioenregeling, maar dit percentage neemt af tot 8 % in Kroatië en Griekenland. Het aandeel dat (in de afgelopen twee jaar) een beleggingsproduct (fondsen, aandelen of obligaties) heeft gehad, varieert van een lage 9 % in Bulgarije en Letland tot een hoog niveau van 46 % in Zweden.

Het aandeel dat rapporteert aan eigen cryptovaluta (of deze in de afgelopen twee jaar in bezit heeft gehad) varieert van 4 % in Frankrijk, Italië en Spanje tot 17 % in Slovenië.

Op EU-niveau antwoordt 21 % van de respondenten dat zij geen van de zeven in de enquête vermelde financiële producten hebben (of in de afgelopen twee jaar hebben gehad). Op nationaal niveau is dit cijfer het hoogst in Griekenland (32 %), Italië (30 %) en Cyprus (29 %) en het laagste in Denemarken (9 %), Luxemburg (11 %) en Nederland (13 %).

Q9 Welke van de volgende financiële producten heeft u op dit moment of heeft u de afgelopen twee jaar gehad? [Meerdere ANSWERS ALLOWED] (% per land)

	Een particulier pensioen- of pensioenproduct	Levensverzekering	Schadeverzekering (bv. huishoudverzekering, motorrijtuigverzekering)	Een hypotheek of woninglening	Andere consument lenening	Een beleggingsproduct (fondsen, aandelen of obligaties)	Crypto-effecten (met inbegrip van cryptovaluta)	Geen van deze	Niet weten/voorkeur om niet te antwoorden
EU27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
WEES	37	28	52	27	14	27	9	17	4
BG	19	17	37	9	31	9	11	23	3
CZ	40	42	39	15	15	24	14	19	4
DK	52	34	67	35	17	35	7	9	3
DE	21	25	59	17	10	33	6	19	3
EE	31	23	45	20	17	24	12	18	3
IE	40	36	40	25	17	18	8	20	4
EL	8	16	30	19	13	12	9	32	5
ES	23	29	50	29	18	23	4	18	3
FR	20	44	41	19	12	19	4	21	3
HR	8	26	30	11	24	15	16	28	2
HET	20	20	31	15	9	28	4	30	4
CY	14	33	37	24	15	10	10	29	2
LV	23	23	38	10	18	9	10	28	3
LT	24	34	41	13	14	14	11	20	3
LU	41	39	54	42	20	37	13	11	5
HU	18	32	44	15	15	20	6	24	2
MT	23	25	42	21	5	32	8	22	6
NL	31	24	64	42	6	20	11	13	3
BIJ	21	37	59	16	7	24	10	17	5
PL	10	58	44	15	21	15	6	16	2
PT	19	27	46	25	19	21	9	19	6
RO	33	23	41	12	23	16	8	21	2
SI	17	42	40	14	18	17	17	19	3
SK	15	39	37	21	19	26	7	23	3
FI	11	25	48	25	28	36	9	17	3
SE	33	24	57	30	13	46	5	16	5

Basis: Alle respondenten (n=26 139)

Sociaaldemografische overwegingen

Mannen hebben meer kans dan vrouwen om te melden dat ze in de afgelopen twee jaar een beleggingsproduct hebben gehad (30 % versus 18 %), een particulier pensioen- of ouderdomsproduct (25 % versus 19 %) of levensverzekeringen (34 % versus 29 %). Mannen hebben ook meer kans om crypto-valuta's te bezitten (of in de afgelopen twee jaar in bezit te hebben) (10 % versus 3 % van de vrouwen).

Zoals verwacht, is de jongste leeftijdsgroep minder geneigd om het grootste deel van de in de enquête vermelde financiële producten of diensten te bezitten (of in de afgelopen twee jaar in bezit te hebben), met uitzondering van cryptovaluta's. Degenen tussen de 40 en 54 jaar zijn over het algemeen het meest geneigd om de verschillende financiële producten en diensten te vermelden. Zo meldt 29 % van de 40-54-jarigen dat zij in de afgelopen twee jaar een hypotheek of een woninglening hebben gehad, tegenover 25 % van de 25-39-jarigen, 14 % van de 55-plussers en 10 % van de 18-24-jarigen.

(In het verleden) is het bezit van de verschillende financiële producten of diensten ook hoger onder hoger opgeleide respondenten. Zo heeft 61 % van de respondenten met een hoog opleidingsniveau een levensverzekering (of in de afgelopen twee jaar) gehad, tegenover 20 % van degenen met een laag opleidingsniveau. Op dezelfde manier had 34 % van de respondenten met een hoog opleidingsniveau (of in de afgelopen twee jaar) een beleggingsproduct, zoals fondsen, aandelen of obligaties, tegenover 16 % van degenen met een laag opleidingsniveau.

Ten slotte zijn niet-werkende respondenten en handarbeiders meestal minder geneigd om het grootste deel van de in de enquête vermelde financiële producten of diensten te bezitten (of in de afgelopen twee jaar in bezit te hebben) dan zelfstandigen en werknemers. Bijvoorbeeld, 20 % van de niet-werkende respondenten en 22 % van de handarbeiders heeft (of, in de afgelopen twee jaar, had) een beleggingsproduct, zoals fondsen, aandelen of obligaties, vergeleken met 28 % van de werknemers en 29 % van de zelfstandigen.

Q9 Welke van de volgende financiële producten heeft u op dit moment of heeft u de afgelopen twee jaar gehad? [Meerdere ANSWERS ALLOWED] (% door sociodemografie)

	Een particulier pensioen- of pensioenproduct	Levensverzekering	Schadeverzekering (bv. huishoudverzekering, motorrijtuigenverzekering)	Een hypotheek of woninglening	Andere consumentlening	Een beleggingsproduct (fondsen, aandelen of obligaties)	Crypto-effecten (met inbegrip van cryptovaluta)	Geen van deze	Niet weten/voorkleur om niet te antwoorden
EU27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
Geslacht									
Mannetje	25	34	47	22	14	30	10	17	3
Vrouwelijk	19	29	45	18	14	18	3	24	4
Leeftijd									
18-24	7	24	29	10	10	20	9	31	7
25-39	20	34	42	25	15	25	14	19	3
40-54	26	36	49	29	16	24	7	18	3
55+	24	29	50	14	13	25	2	21	3
Onderwijs									
Laag	17	20	34	15	11	16	3	30	5
Medium	20	31	47	18	15	20	6	21	3
Hoog	28	38	53	27	15	34	9	14	3
Bezetting									
Zelfstandigen	27	39	48	24	15	29	13	13	3
Werknemer	28	39	52	30	17	28	9	13	2
Handarbeider	18	24	41	22	17	22	7	22	4
Niet werken	17	25	42	11	12	20	3	28	4

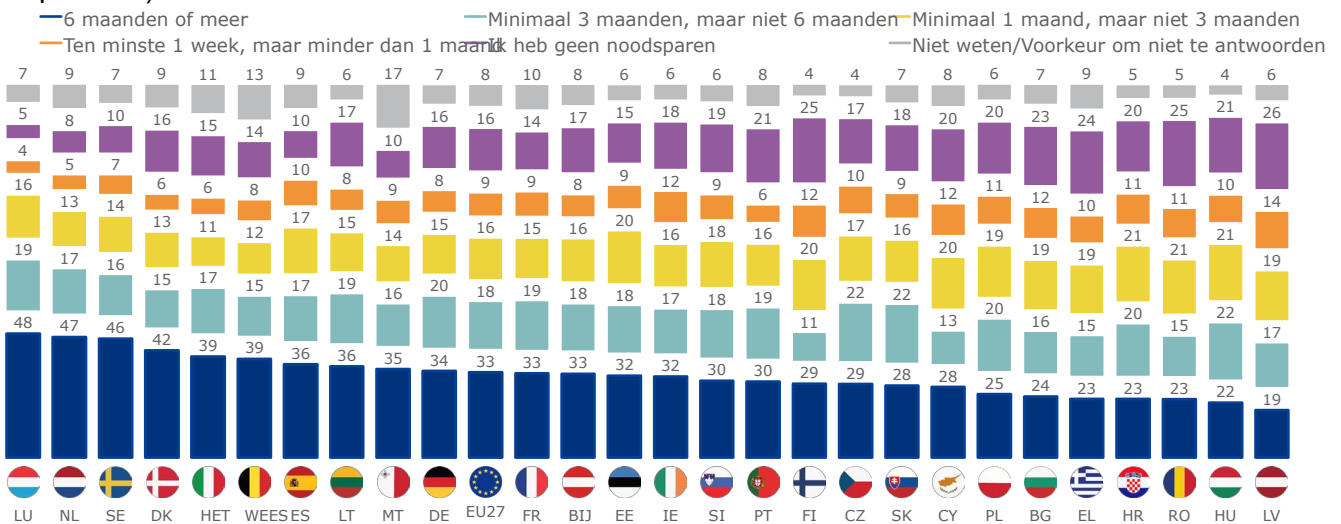
Basis: Alle respondenten (n=26 139)

3.2. Het maken van eindjes ontmoeten

Op de vraag hoe lang ze hun levensonderhoud kunnen blijven dekken, zonder geld te lenen of verhuizen, als ze hun belangrijkste bron van inkomsten verliezen, antwoordt een derde van de respondenten (33 %) dat dit zes maanden of meer is, gevolgd door 18 % die aangeeft dat dit ten minste drie maanden (maar geen zes maanden) zou zijn. Iets minder dan een op de zes respondenten (16 %) zou hun levensonderhoud gedurende ten minste één maand (maar niet drie maanden) en 9 % gedurende ten minste één week (maar minder dan een maand) kunnen dekken. Tot slot antwoordt 16 % van de respondenten dat ze geen noodbesparingen hebben.

Uit de analyse op nationaal niveau blijkt dat bijna de helft van de respondenten in Zweden (46 %), Nederland (47 %) en Luxemburg (48 %) antwoordt dat zij, als zij hun belangrijkste bron van inkomsten verliezen, zes maanden of meer van hun levensonderhoud zouden kunnen dekken, zonder geld te lenen of te verhuizen. In de landen aan de rechterkant van de grafiek geeft de helft van de respondenten hetzelfde antwoord: 19 % in Letland, 22 % in Hongarije, 23 % in Roemenië, Kroatië en Griekenland. In laatstgenoemde landen antwoordt ten minste één op de vijf respondenten dat zij geen noodbesparingen hebben, bijvoorbeeld 26 % in Letland, 25 % in Roemenië en 24 % in Griekenland; maar dit cijfer is ook hoog in Finland (25 %).

Q8 Als u vandaag uw belangrijkste bron van inkomsten verliest, hoe lang kunt u dan doorgaan met het dekken van uw levensonderhoud, zonder geld te lenen of verhuizen? (% per land)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

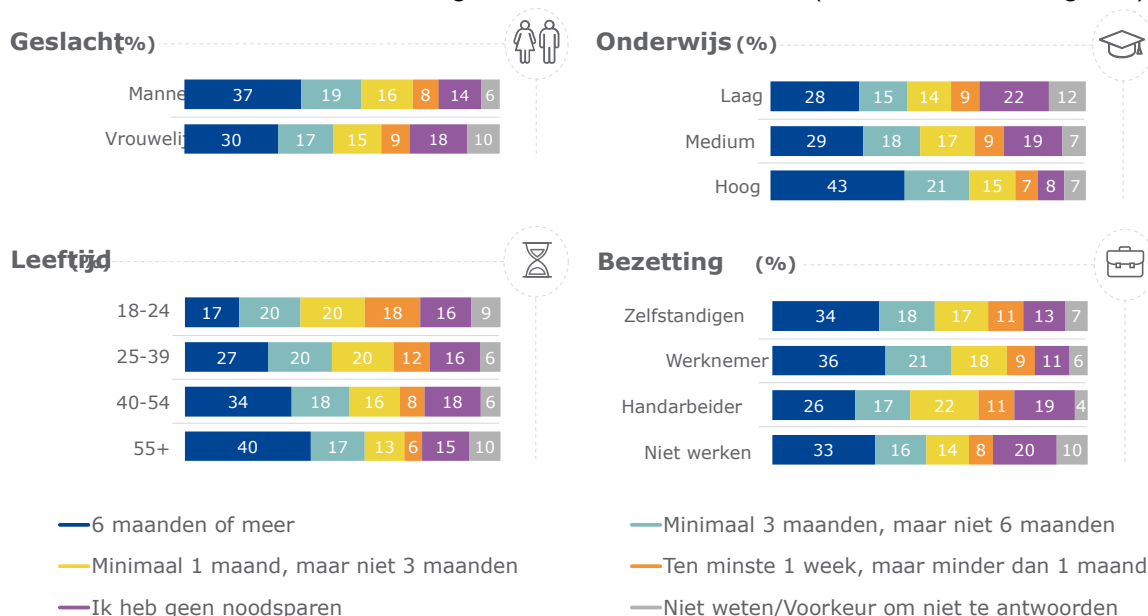
De volgende sociaal-demografische groepen hebben meer kans om te antwoorden dat, als ze hun belangrijkste bron van inkomsten verliezen, ze zes maanden of meer van hun levensonderhoud zouden kunnen dekken, zonder geld te lenen of te verhuizen:

- mannen (37 % tegenover 30 % van de vrouwen)
- respondenten van 55 jaar en ouder (40 %); dit cijfer neemt vervolgens geleidelijk af naar leeftijdsgroep (van 34 % voor degenen in de leeftijd van 40-54 tot 17 % voor degenen in de leeftijd van 18-24 jaar)
- mensen met een hoog opleidingsniveau (43 %, tegenover 28 % van de mensen met een laag opleidingsniveau en 29 % van degenen met een gemiddeld niveau)
- werknemers (36 %), gevolgd door zelfstandigen (34 %) en personen die niet werken (33 %), vergeleken met handarbeiders (26 %).

Omgekeerd zijn de groepen die meer kans hebben om geen noodbesparing te hebben:

- respondenten met een laag opleidingsniveau (22 %), gevolgd door mensen zonder gemiddeld opleidingsniveau (19 %), vergeleken met degenen met een hoog opleidingsniveau (8 %)
- handarbeiders (19 %) en personen die niet werken (20 %), in vergelijking met zelfstandigen (13 %) en werknemers (11 %).

Q8 Als u uw belangrijkste bron van inkomsten vandaag verloren, hoe lang kunt u blijven om uw kosten van levensonderhoud, zonder geld te lenen of verhuizen? (% van socio-demografie)

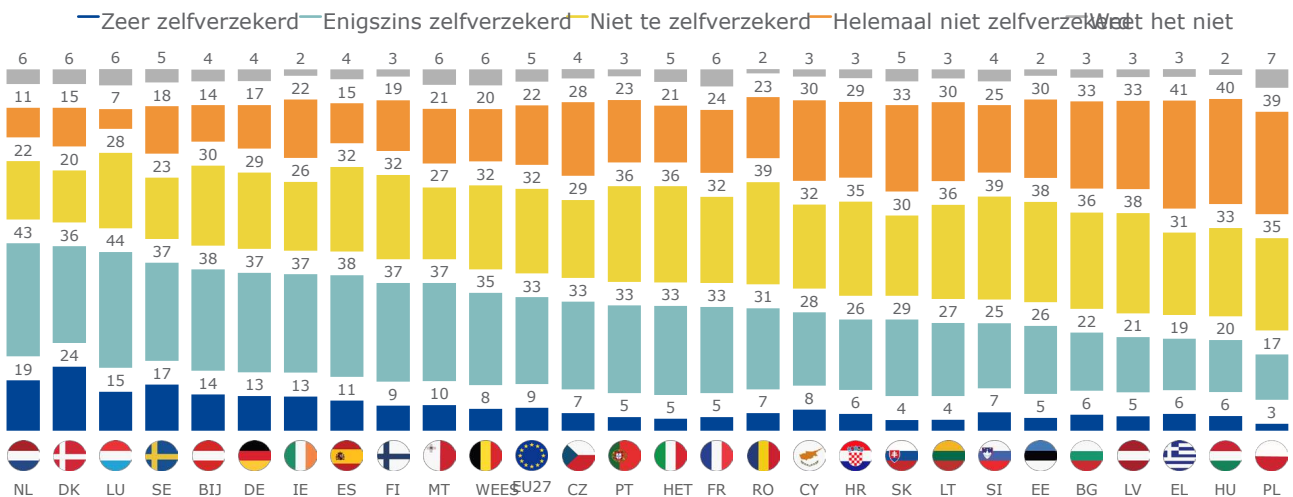
Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

3.3. Pensioenplannen

Ongeveer vier op de tien respondenten in de EU voelen zich „zeer zeker” (9 %) of „enigszins zeker” (33 %) dat ze genoeg geld hebben om comfortabel te leven gedurende hun pensioenjaren. De meerderheid van het gevoel is er echter een van geen vertrouwen: 32 % van de respondenten antwoordt dat ze „niet al te zeker” hebben dat ze genoeg geld hebben om comfortabel te leven gedurende hun pensioenjaren en 22 % voelt zich „helemaal niet zelfverzekerd”.

Er is een aanzienlijke variatie in vertrouwen tussen de lidstaten wat betreft pensioenplannen. Het percentage „zeer” of „enigszins zelfverzekerd” varieert van een lage 20 % in Polen tot een hoge 62 % in Nederland. In een meerderheid van de lidstaten blijft het percentage dat zich „zeer zelfverzekerd” voelt echter onder de 10 %. Bovendien geeft een kwart — of meer — van de respondenten in ongeveer de helft van de lidstaten aan dat ze zich „helemaal niet comfortabel” voelen dat ze genoeg geld hebben om comfortabel te leven gedurende hun pensioenjaren; dit cijfer is over het algemeen het hoogst in Griekenland (41 %), Hongarije (40 %) en Polen (39 %).

Q10 Over het algemeen, hoe zeker bent u dat u genoeg geld zult hebben om comfortabel te leven gedurende uw pensioenjaren? (% per land)

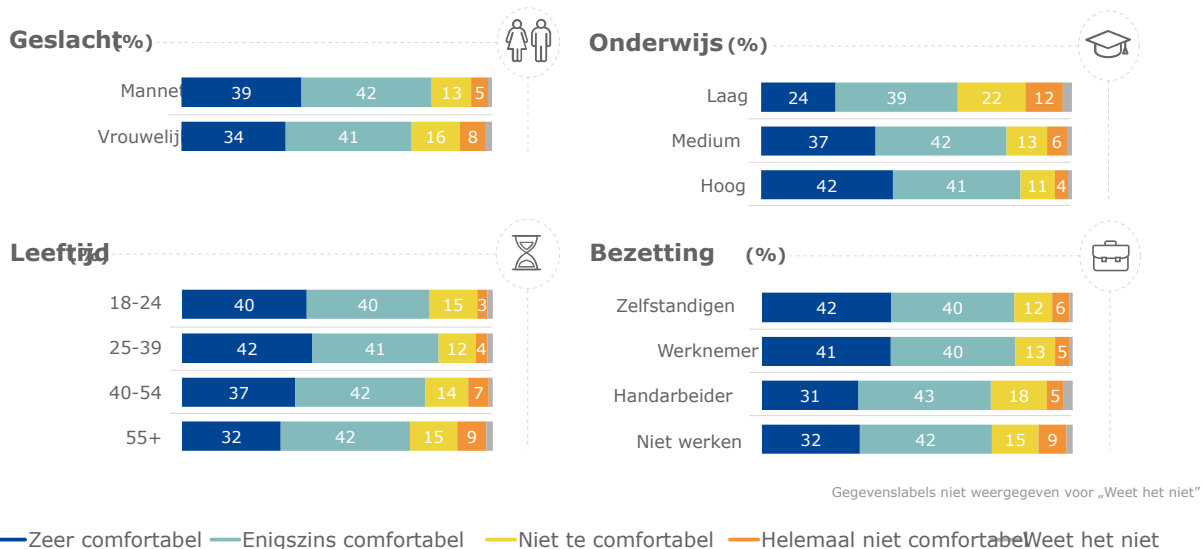

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

De volgende sociaal-demografische groepen hebben meer kans om zich „zeer” te voelen van „enigszins zeker” dat ze genoeg geld hebben om comfortabel te leven gedurende hun pensioenjaren:

- mannen (81 % tegenover 74 % van de vrouwen)³
- respondenten jonger dan 55 jaar (80 % van de 18-24-jarigen, 83 % van de 25-39-jarigen en 78 % van de 40-54-jarigen, tegenover 73 % van de 55-plussers)
- mensen met een gemiddeld (79 %) of hoog opleidingsniveau (83 %), tegenover 63 % van de mensen met een laag opleidingsniveau
- zelfstandige respondenten (81 %) en werknemers (82 %), tegenover 74 % van de handarbeiders en werknemers die niet werken.

Q10 Over het algemeen, hoe zeker bent u dat u genoeg geld zult hebben om comfortabel te leven gedurende uw pensioenjaren? (% per land)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

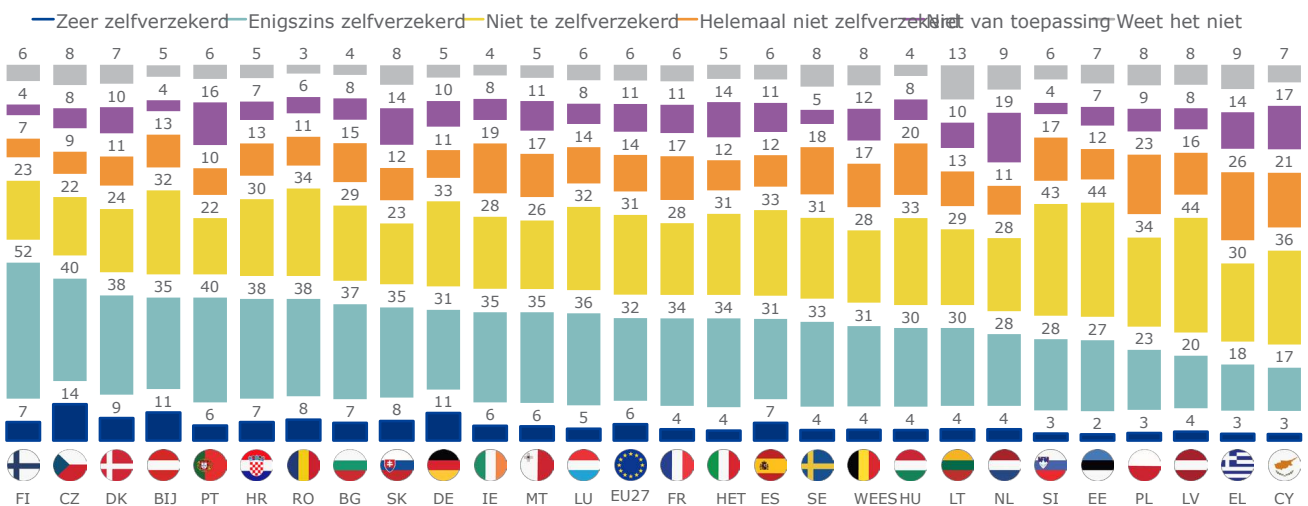
3 Als gevolg van afronding tellen de percentages die in de grafieken worden weergegeven niet altijd precies op tot de totalen die in de tekst worden vermeld.

Afdeling 4. Beleggingsadvies ontvangen van een bank, verzekeraar of financieel adviseur

Minder dan vier op de tien respondenten in de EU voelen zich „zeer zeker” (6 %) of „enigszins zeker” (32 %) dat beleggingsadvies dat zij van hun bank, verzekeraar of financieel adviseur ontvangen, in de eerste plaats in hun belang is. Een groter aantal meldt zich echter niet zelfverzekerd te voelen (31 % „niet te zelfverzekerd” en 14 % „helemaal niet zelfverzekerd”). Een op de tien respondenten vindt de vraag niet relevant voor hun persoonlijke situatie en 6 % „weet het niet”.

Op nationaal niveau ligt het percentage dat „zeer” of „enigszins zeker” voelt dat beleggingsadvies in de eerste plaats in hun belang is, uiteen van ongeveer een op de vijf respondenten in Cyprus (19 %) en Griekenland (20 %) tot zes op de tien respondenten in Finland (60 %).⁴ Daarentegen varieert het percentage dat niet te zelfverzekerd of helemaal niet zelfverzekerd is, tussen minder dan een derde in Finland (30 %), Tsjechië (31 %) en Portugal (32 %) tot zes op de tien respondenten in Letland en Slovenië (beide 60 %).

Q12 Hoe zeker bent u dat beleggingsadvies dat u ontvangt van uw bank/verzekeraar/financieel adviseur in de eerste plaats in uw belang is? (% per land)

Basis: Alle respondenten
(n=26 139)

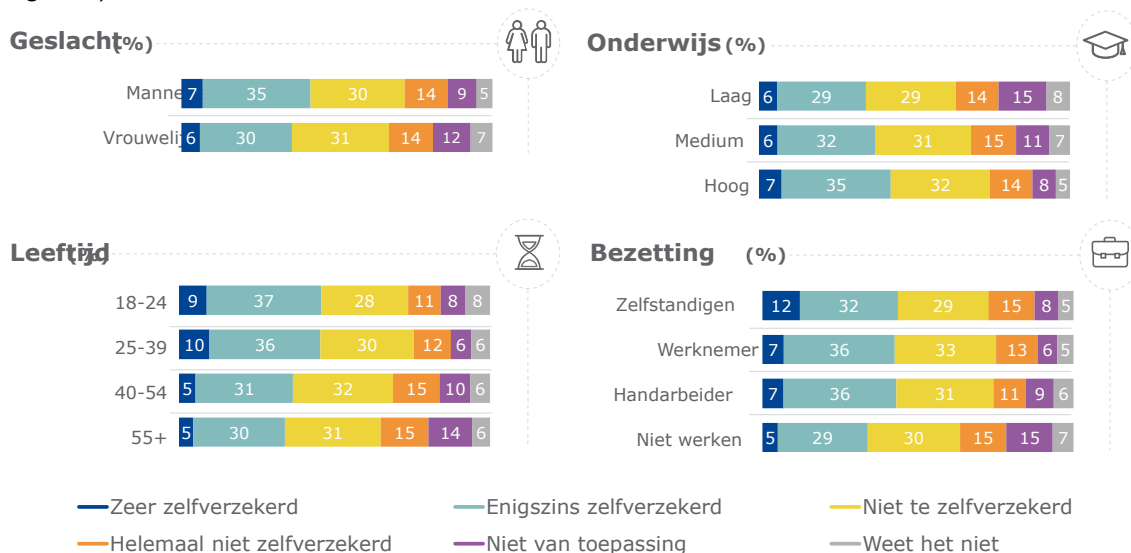
4 Als gevolg van afronding tellen de percentages die in de grafieken worden weergegeven niet altijd precies op tot de totalen die in de tekst worden vermeld.

De volgende sociaal-demografische groepen melden eerder dat ze zich „zeer” van „enigszins” zelfverzekerd voelen dat beleggingsadvies dat ze van hun bank, verzekeraar of financieel adviseur ontvangen, in de eerste plaats in hun belang is:

- mannen (42 % tegenover 36 % van de vrouwen)
- respondenten jonger dan 40 jaar (46 % van de 18-24-jarigen of 25-39 jaar, tegenover 37 % van degenen in de leeftijd van 40-54 jaar en 34 % van degenen van 55 jaar en ouder)
- mensen met een hoog opleidingsniveau (42 %, tegenover 37 % van de respondenten met een gemiddeld opleidingsniveau en 34 % van de mensen met een laag opleidingsniveau)
- werkende respondenten (44 % voor zelfstandigen en 43 % voor werknemers en handarbeiders, tegenover 34 % van degenen die niet werken).

Het percentage „niet-toepasselijke” antwoorden is hoger dan gemiddeld voor 55-plussers (15 % versus 11 % gemiddeld), met een laag opleidingsniveau (15 %) en degenen die niet werken (15 %).

Q12 Hoe zeker bent u dat beleggingsadvies dat u ontvangt van uw bank/verzekeraar/financieel adviseur in de eerste plaats in uw belang is? (% van socio-demografie)

Basis: Alle respondenten (n=26 139)

Technische specificaties

Tussen 29 maart en 5 april 2023 voerde Ipsos European Public Affairs Flash Eurobarometer 525 uit op verzoek van de Europese Commissie, directoraat-generaal Financiële stabiliteit, financiële diensten en kapitaalmarktenunie. Het is een algemeen publiek onderzoek dat wordt gecoördineerd door het directoraat-generaal Communicatie, „Mediamonitoring en Eurobarometer”. Flash Eurobarometer 525 heeft betrekking op de bevolking van EU-burgers, ingezetenen in een van de 27 EU-lidstaten en 18 jaar en ouder.

Alle interviews werden uitgevoerd via Computer-Assisted Web Interviewing (CAWI), met behulp van Ipsos online panels en hun partnernetwerk. Respondenten werden geselecteerd uit online toegangspanels, groepen van vooraf aangeworven personen die hebben ingestemd om deel te nemen aan onderzoek. Er werden bemonsteringsquota vastgesteld op basis van leeftijd (18-24-jarigen, 25-34-jarigen, 35-44-jarigen, 45-54-jarigen, 55-64-jarigen en 65+jarigen), geslacht, opleidingsniveau en geografische regio (NUTS1, NUTS2 of NUTS 3, afhankelijk van de omvang van het land en het aantal NUTS-regio's).

	Aantal interviews	Veldwerk datums	Populatie 18+ (absoluut aantal)	Bevolking 18+ (in % van de bevolking van de EU27)
EU27	26139	29.3.2023-5.4.2023	365822635	100,00%
WEES	1015	29.3.2023-3.4.2023	9289646	2,54 %
BG	1010	29.3.2023-4.4.2023	5650134	1,54 %
CZ	1013	29.3.2023-3.4.2023	8513726	2,33 %
DK	1024	29.3.2023-4.4.2023	4721691	1,29 %
DE	1006	29.3.2023-4.4.2023	69373865	18,96 %
EE	1029	29.3.2023-4.4.2023	1072458	0,29 %
IE	1013	29.3.2023-5.4.2023	3864876	1,06 %
EL	1065	29.3.2023-4.4.2023	8711062	2,38 %
ES	1017	29.3.2023-3.4.2023	39294807	10,74 %
FR	1065	29.3.2023-31.3.2023	53438508	14,61 %
HR	1031	29.3.2023-5.4.2023	3195690	0,87 %
HET	1024	29.3.2023-31.3.2023	49811219	13,62 %
CY	535	29.3.2023-4.4.2023	731677	0,20 %
LV	1018	29.3.2023-4.4.2023	1518893	0,42 %
LT	1024	29.3.2023-4.4.2023	2310067	0,63 %
LU	513	29.3.2023-5.4.2023	522754	0,14 %
HU	1016	29.3.2023-4.4.2023	7981992	2,18 %
MT	532	29.3.2023-4.4.2023	438294	0,12 %
NL	1005	29.3.2023-4.4.2023	14289828	3,91 %
BIJ	1011	29.3.2023-4.4.2023	7427239	2,03 %
PL	1003	29.3.2023-5.4.2023	30743972	8,40 %
PT	1016	29.3.2023-4.4.2023	8715904	2,38 %
RO	1063	29.3.2023-5.4.2023	15304495	4,18 %
SI	1011	29.3.2023-5.4.2023	1730790	0,47 %
SK	1017	29.3.2023-5.4.2023	4402238	1,20 %
FI	1021	29.3.2023-4.4.2023	4512724	1,23 %
SE	1042	29.3.2023-5.4.2023	8254086	2,26 %

Vragenlijst

VRAAG ALLES

V1 Hoe beoordeelt u uw algemene kennis over financiële zaken in vergelijking met andere volwassenen in [LAND]?

[ÉÉN ANTWOORD]

Zeer hoog 1

Vrij hoog 2

Ongeveer gemiddeld 3

Vrij laag 4

Zeer laag 5

Weet het niet 998

VRAAG ALLES

Intro Het volgende gedeelte lijkt meer op een quiz. De vragen zijn niet ontworpen om je eruit te halen, dus als je denkt dat je het juiste antwoord hebt, doe je dat waarschijnlijk wel. Als je het antwoord niet weet, vink dan gewoon het vakje „weet het niet” aan.

VRAAG ALLES

Q2 Stel je voor dat iemand 100 EUR op een spaarrekening zet met een gegarandeerde rente van 2 % per jaar. Ze doen geen verdere betalingen op deze rekening en ze nemen geen geld op. Hoeveel zou er op de rekening staan aan het einde van vijf jaar, zodra de rentebetaling is gedaan?

[ÉÉN ANTWOORD]

Meer dan 110 EUR 1

Precies 110 EUR 2

Minder dan 110 EUR 3

Weet het niet 4

VRAAG ALLES

Q3 Stel je nu de volgende situatie voor. Je krijgt een gift van EUR 1.000 in één jaar en de inflatie blijft in dat jaar op 2 %. Over een jaar, met de EUR 1.000, kunt u kopen:

[ÉÉN ANTWOORD]

Meer dan je vandaag kunt kopen 1

Hetzelfde bedrag 2

Minder dan je vandaag zou kunnen kopen 3

Weet het niet 4

VRAAG ALLES

Q4 Als de rente stijgt, wat gebeurt er dan met de obligatieprijzen?

[ÉÉN ANTWOORD]

Zij zullen opstaan 1

Ze zullen vallen 2

Ze zullen hetzelfde blijven, omdat er geen verband is tussen de obligatieprijzen en de rente 3.

Weet het niet 4

VRAAG ALLES

Q5 Welk van het volgende is waar? Een investering met een hoger rendement is waarschijnlijk:

[ÉÉN ANTWOORD]

Risicovoller dan een belegging met een lager rendement 1

Minder risicovol dan een belegging met een lager rendement 2

Net zo riskant als een investering met een lager rendement 3

Weet het niet 4

VRAAG ALLES

Q6 Een investering in een breed scala van „bedrijfsaandelen” zal waarschijnlijk zijn:

[ÉÉN ANTWOORD]

Riskanter dan een belegging in één aandeel 1

Minder risicovol dan een belegging in één aandeel 2

Net zo riskant als een belegging in één aandeel 3

Weet het niet 4

VRAAG ALLES

V7 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?

[ÉÉN ANTWOORD PER REGEL] [RANDOMISEER 1-3]

Q7_1 Voordat ik iets koop, overweeg ik zorgvuldig of ik het me kan veroorloven

Q7_2 Ik houd mijn uitgaven bij en houd deze in de gaten

Q7_3 Ik stel financiële langetermijndoelen en streef ernaar om ze te bereiken

[RESPONSSCHAAL]

Helemaal mee eens 1

Enigszins mee eens 2

Enigszins oneens 3

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Volledig oneens 4

Ik weet het niet 998

VRAAG ALLES

Q8 Als u vandaag uw belangrijkste bron van inkomsten verliest, hoe lang kunt u dan doorgaan met het dekken van uw levensonderhoud, zonder geld te lenen of verhuizen?

[ÉÉN ANTWOORD]

Ik heb geen noodsparen 1

Ten minste 1 week, maar minder dan 1 maand 2

Minimaal 1 maand, maar niet 3 maanden 3

Minimaal 3 maanden, maar niet 6 maanden 4

6 maanden of meer 5

Niet weten/Voorkeur om niet te antwoorden 998

VRAAG ALLES

Q9 Welke van de volgende financiële producten heeft u op dit moment of heeft u de afgelopen twee jaar gehad?

[MEERDERE ANTWOORDEN TOEGESTAAN]

Een particulier pensioen- of pensioenproduct 1

Levensverzekering 2

Schadeverzekering (bv. huishoudverzekering, motorrijtuigenverzekering) 3

Een hypotheek of woninglening 4

Andere consumentlening 5

Een beleggingsproduct (fondsen, aandelen of obligaties) 6

Crypto-effecten (met inbegrip van cryptovaluta) 7

Geen van deze 8

Niet weten/voorkeur om niet te antwoorden 998

VRAAG ALLES

Q10 Over het algemeen, hoe zeker bent u dat u genoeg geld zult hebben om comfortabel te leven gedurende uw pensioenjaren?

[ÉÉN ANTWOORD]

Zeer zelfverzekerd 1

Enigszins zelfverzekerd 2

Niet te zelfverzekerd 3

Helemaal niet zelfverzekerd 4

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Weet het niet 998

VRAAG ALLES

Q11 Hoe comfortabel bent u met het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen [INFO BUTTON: Digitale financiële diensten zijn financiële diensten die worden aangeboden of gefaciliteerd door het gebruik van technologie/digitale oplossingen, zoals mobiele/webbankingtoepassingen, digitale instrumenten voor budgettering of instant payment services]?

[ÉÉN ANTWOORD]

Zeer comfortabel 1

Enigszins comfortabel 2

Niet te comfortabel 3

Helemaal niet comfortabel 4

Weet het niet 998

VRAAG ALLES

Q12 Hoe zeker bent u dat beleggingsadvies dat u ontvangt van uw bank/verzekeraar/financieel adviseur in de eerste plaats in uw belang is?

[ÉÉN ANTWOORD]

Zeer zelfverzekerd 1

Enigszins zelfverzekerd 2

Niet te zelfverzekerd 3

Helemaal niet zelfverzekerd 4

Niet van toepassing 997

Weet het niet

Flash Eurobarometer 525

Toezicht op het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Bijlagegegevens

V1 Hoe beoordeelt u uw algemene kennis over financiële zaken in vergelijking met andere volwassenen in [LAND]?

	Zeer hoog	Vrij hoog	Ongeveer gemiddeld	Vrij laag	Zeer laag	Weet het niet
EU27	5	25	52	12	4	1
WEES	3	26	51	14	4	2
BG	5	25	62	5	2	1
CZ	3	28	58	8	2	1
DK	6	25	57	9	3	2
DE	6	21	56	13	4	1
EE	5	26	53	12	2	2
IE	6	24	58	9	3	1
EL	5	24	52	12	6	1
ES	6	24	53	11	5	0
FR	8	34	42	10	3	3
HR	5	24	62	6	2	1
HET	3	15	54	19	8	1
CY	3	26	54	11	4	1
LV	2	22	57	14	3	1
LT	4	29	53	11	2	1
LU	6	30	52	10	2	1
HU	2	19	65	10	4	0
MT	4	17	63	9	4	3
NL	5	29	56	8	2	1
BIJ	4	15	58	15	6	4
PL	6	34	46	10	2	2
PT	3	13	67	11	5	2
RO	8	43	41	6	1	0
SI	4	21	62	11	2	1
SK	4	25	60	8	2	1
FI	6	33	49	11	1	1
SE	4	25	56	12	3	0

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q2 Stel je voor dat iemand [100 EUR] op een spaarrekening plaatst met een gegarandeerde rente van 2 % per jaar. Ze doen geen verdere betalingen op deze rekening en ze nemen geen geld op. Hoeveel zou er op de rekening staan aan het einde van vijf jaar, zodra de rentebetaling is gedaan?

	Meer dan [110 EUR]	Precies [EUR 110]	Minder dan [110 EUR]	Niet know
EU27	45	30	19	6
WEES	44	27	22	6
BG	40	32	21	8
CZ	40	31	24	5
DK	50	23	20	7
DE	56	29	11	4
EE	49	34	12	5
IE	47	32	18	3
EL	44	31	17	8
ES	37	37	17	9
FR	47	28	20	5
HR	41	40	15	5
HET	39	32	24	5
CY	46	32	17	5
LV	40	38	17	6
LT	38	41	15	6
LU	56	29	11	4
HU	44	29	23	5
MT	43	38	15	5
NL	59	24	15	3
BIJ	44	31	20	5
PL	36	27	25	12
PT	35	39	19	7
RO	38	32	23	7
SI	44	29	19	8
SK	40	36	20	5
FI	50	28	17	4
SE	57	21	19	4

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q3 Stel je nu de volgende situatie voor. U krijgt een gift van [EUR 1.000] in een jaar en, over dat jaar, de inflatie blijft op 2 %. Over een jaar, met de [EUR 1.000], zult u in staat zijn om te kopen:

	Meer dan je vandaag kunt kopen	Hetzelfde bedrag	Minder dan je vandaag zou kunnen kopen	Weet het niet
EU27	7	22	65	6
WEES	7	19	68	7
BG	4	27	64	5
CZ	9	19	65	6
DK	11	12	69	9
DE	7	19	68	6
EE	6	7	84	4
IE	11	23	61	5
EL	6	32	55	8
ES	8	24	61	7
FR	8	24	61	7
HR	6	18	71	4
HET	7	28	59	7
CY	7	37	48	8
LV	11	15	69	5
LT	7	7	79	7
LU	7	18	72	4
HU	5	16	75	4
MT	4	25	64	7
NL	6	15	75	4
BIJ	7	15	73	5
PL	6	18	68	8
PT	9	32	55	5
RO	9	26	58	7
SI	4	14	78	5
SK	4	19	72	5
FI	4	6	84	6
SE	10	15	67	9

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q4 Als de rente stijgt, wat gebeurt er dan met de obligatieprijzen?

	Zij zullen opstaan	Ze zullen vallen	Ze zullen hetzelfde blijven, omdat er geen relatie is tussen de obligatieprijzen en de rente.	Weet het niet
EU27	29	20	23	28
WEES	26	16	27	31
BG	32	20	23	26
CZ	28	21	31	21
DK	22	37	19	22
DE	21	21	21	37
EE	29	22	21	28
IE	25	24	26	24
EL	27	22	21	31
ES	38	18	19	26
FR	29	13	29	29
HR	25	22	32	21
HET	29	26	21	24
CY	19	21	23	37
LV	25	14	30	31
LT	22	18	29	31
LU	33	13	28	26
HU	31	22	28	20
MT	20	24	33	24
NL	24	25	23	29
BIJ	22	21	28	29
PL	37	22	19	23
PT	48	12	22	18
RO	41	14	32	13
SI	28	26	23	24
SK	22	27	30	22
FI	32	15	21	32
SE	18	22	25	35

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q5 Welk van het volgende is waar? Een investering met een hoger rendement is waarschijnlijk:

	Risicovoller dan een belegging met een lager rendement	Minder risicovol dan een belegging met een lager rendement	Net zo riskant als een investering met een lager rendement	Weet het niet
EU27	66	9	15	10
WEES	65	8	13	14
BG	60	11	21	8
CZ	74	6	13	7
DK	76	7	8	10
DE	60	12	16	13
EE	71	7	15	8
IE	75	7	14	5
EL	69	10	12	9
ES	69	14	10	8
FR	68	9	13	10
HR	61	8	22	9
HET	68	9	17	6
CY	69	8	12	11
LV	61	7	23	9
LT	58	7	20	15
LU	66	6	14	14
HU	74	7	14	5
MT	74	5	11	11
NL	67	7	16	10
BIJ	60	9	17	14
PL	57	9	17	17
PT	75	5	15	5
RO	58	7	30	5
SI	73	7	13	7
SK	72	6	18	4
FI	79	8	7	7
SE	76	6	8	10

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q6 Een investering in een breed scala van „bedrijfsaandelen” zal waarschijnlijk zijn:

	Risicanter dan een belegging in één aandeel	Minder risicovol dan een belegging in één aandeel	Net zo riskant als een belegging in één aandeel	Weet het niet
EU27	15	56	14	15
WEES	9	63	11	17
BG	14	51	18	18
CZ	12	59	13	17
DK	11	68	10	11
DE	11	64	10	16
EE	8	74	12	6
IE	13	60	17	10
EL	19	41	15	25
ES	23	51	12	15
FR	13	53	17	17
HR	17	53	20	10
HET	15	55	13	18
CY	21	43	14	22
LV	8	56	24	12
LT	8	63	18	11
LU	6	64	16	15
HU	23	44	18	15
MT	12	58	14	17
NL	6	73	7	14
BIJ	10	63	16	11
PL	16	54	17	13
PT	24	49	18	9
RO	20	45	24	12
SI	14	68	9	9
SK	16	52	22	10
FI	7	77	9	8
SE	12	60	11	18

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q7_1 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?

Voordat ik iets koop, bedenk ik goed of ik het me kan veroorloven

	Helemaal mee eens	Enigszins mee eens	Enigszins oneens	Volledig oneens	Weet het niet
EU27	51	41	6	2	0
WEES	46	44	7	2	1
BG	54	37	5	4	0
CZ	48	45	6	1	0
DK	46	42	10	3	0
DE	50	39	8	2	1
EE	36	53	10	2	0
IE	58	34	6	3	0
EL	81	17	2	0	0
ES	51	39	8	1	1
FR	50	42	6	1	0
HR	55	37	7	1	0
HET	54	41	5	1	0
CY	79	19	2	0	0
LV	46	46	6	2	1
LT	45	45	9	1	1
LU	49	43	7	1	1
HU	49	45	5	1	0
MT	73	23	3	1	0
NL	48	41	7	4	0
BIJ	50	40	7	2	0
PL	42	50	7	1	1
PT	45	52	2	0	1
RO	65	32	2	1	0
SI	56	35	8	1	1
SK	42	50	6	1	1
FI	38	48	11	4	0
SE	52	40	7	2	0

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q7_2 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?

Ik houd bij en houd mijn uitgaven in de gaten

	Helemaal mee eens	Enigszins mee eens	Enigszins oneens	Volledig oneens	Weet het niet
EU27	49	43	6	2	1
WEES	43	45	8	3	1
BG	65	27	5	4	0
CZ	54	41	4	1	1
DK	55	35	7	3	0
DE	57	38	4	1	1
EE	31	52	12	5	0
IE	42	47	8	3	1
EL	50	38	7	3	2
ES	48	43	7	1	0
FR	46	47	5	1	0
HR	60	34	5	1	0
HET	47	44	7	1	0
CY	50	40	7	3	1
LV	38	50	8	3	1
LT	38	50	9	2	1
LU	50	44	5	1	0
HU	49	44	6	1	0
MT	49	42	7	2	0
NL	49	37	10	4	1
BIJ	56	37	5	1	1
PL	42	50	6	2	1
PT	31	55	11	2	0
RO	57	38	3	2	0
SI	61	32	6	1	1
SK	43	49	7	2	0
FI	16	33	26	24	1
SE	58	36	5	1	1

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q7_3 In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken?

Ik stel financiële doelen voor de lange termijn en streef ernaar ze te bereiken

	Helemaal mee eens	Enigszins mee eens	Enigszins oneens	Volledig oneens	Weet het niet
EU27	21	50	20	6	3
WEES	18	50	20	8	4
BG	26	46	17	10	2
CZ	18	52	24	4	2
DK	18	52	18	9	4
DE	26	47	18	6	2
EE	12	53	24	6	5
IE	19	49	20	10	2
EL	26	52	12	6	5
ES	21	45	27	5	2
FR	18	52	19	7	4
HR	24	52	15	9	1
HET	16	51	23	6	4
CY	38	43	14	3	3
LV	13	46	25	8	8
LT	16	52	24	5	3
LU	20	50	22	7	1
HU	20	51	19	7	2
MT	29	47	15	5	4
NL	25	47	16	8	3
BIJ	27	47	20	5	1
PL	16	55	18	6	5
PT	19	58	17	2	4
RO	30	56	9	3	2
SI	34	47	13	5	1
SK	16	53	22	8	2
FI	13	50	25	12	1
SE	30	51	13	4	2

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q8 Als u vandaag uw belangrijkste bron van inkomsten verliest, hoe lang kunt u dan doorgaan met het dekken van uw levensonderhoud, zonder geld te lenen of verhuizen?

	Ik heb geen noodsparen	Ten minste 1 week, maar minder dan 1 maand	Minimaal 1 maand, maar niet 3 maanden	Minimaal 3 maanden, maar niet 6 maanden	6 maanden of meer	Niet weten/Voork eur om niet te antwoorden
EU27	16	9	16	18	33	8
WEES	14	8	12	15	39	13
BG	23	12	19	16	24	7
CZ	17	10	17	22	29	4
DK	16	6	13	15	42	9
DE	16	8	15	20	34	7
EE	15	9	20	18	32	6
IE	18	12	16	17	32	6
EL	24	10	19	15	23	9
ES	10	10	17	17	36	9
FR	14	9	15	19	33	10
HR	20	11	21	20	23	5
HET	15	6	11	17	39	11
CY	20	12	20	13	28	8
LV	26	14	19	17	19	6
LT	17	8	15	19	36	6
LU	5	4	16	19	48	7
HU	21	10	21	22	22	4
MT	10	9	14	16	35	17
NL	8	5	13	17	47	9
BIJ	17	8	16	18	33	8
PL	20	11	19	20	25	6
PT	21	6	16	19	30	8
RO	25	11	21	15	23	5
SI	19	9	18	18	30	6
SK	18	9	16	22	28	7
FI	25	12	20	11	29	4
SE	10	7	14	16	46	7

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q9 Welke van de volgende financiële producten heeft u op dit moment of heeft u de afgelopen twee jaar gehad? [MEERDERE ANTWOORDEN]

	Een particulier pensioen- of pensioen product	Levensverzekering	Schadeverzekering (bv. huishoudverzekering, motorrijtuigenverzekering)	Een hypotheek of woninglening	Andere consumentlening	Een beleggingsproduct (fondsen, aandelen of obligaties)	Crypto-effecten (met inbegrip van cryptovaluta)	Geen van deze	Niet weten/voorkeur om niet te antwoorden
EU27	22	31	46	20	14	24	6	21	3
WEE S	37	28	52	27	14	27	9	17	4
BG	19	17	37	9	31	9	11	23	3
CZ	40	42	39	15	15	24	14	19	4
DK	52	34	67	35	17	35	7	9	3
DE	21	25	59	17	10	33	6	19	3
EE	31	23	45	20	17	24	12	18	3
IE	40	36	40	25	17	18	8	20	4
EL	8	16	30	19	13	12	9	32	5
ES	23	29	50	29	18	23	4	18	3
FR	20	44	41	19	12	19	4	21	3
HR	8	26	30	11	24	15	16	28	2
HET	20	20	31	15	9	28	4	30	4
CY	14	33	37	24	15	10	10	29	2
LV	23	23	38	10	18	9	10	28	3
LT	24	34	41	13	14	14	11	20	3
LU	41	39	54	42	20	37	13	11	5
HU	18	32	44	15	15	20	6	24	2
MT	23	25	42	21	5	32	8	22	6
NL	31	24	64	42	6	20	11	13	3
BIJ	21	37	59	16	7	24	10	17	5
PL	10	58	44	15	21	15	6	16	2
PT	19	27	46	25	19	21	9	19	6
RO	33	23	41	12	23	16	8	21	2
SI	17	42	40	14	18	17	17	19	3
SK	15	39	37	21	19	26	7	23	3
FI	11	25	48	25	28	36	9	17	3
SE	33	24	57	30	13	46	5	16	5

Q10 Over het algemeen, hoe zeker bent u dat u genoeg geld zult hebben om comfortabel te leven gedurende uw pensioenjaren?

	Ze zelfverzekerd	Enigszins zelfverzekerd	Niet te zelfverzekerd	Helemaal niet zelfverzekerd	Weet het niet
EU27	9	33	32	22	5
WEES	8	35	32	20	6
BG	6	22	36	33	3
CZ	7	33	29	28	4
DK	24	36	20	15	6
DE	13	37	29	17	4
EE	5	26	38	30	2
IE	13	37	26	22	2
EL	6	19	31	41	3
ES	11	38	32	15	4
FR	5	33	32	24	6
HR	6	26	35	29	3
HET	5	33	36	21	5
CY	8	28	32	30	3
LV	5	21	38	33	3
LT	4	27	36	30	3
LU	15	44	28	7	6
HU	6	20	33	40	2
MT	10	37	27	21	6
NL	19	43	22	11	6
BIJ	14	38	30	14	4
PL	3	17	35	39	7
PT	5	33	36	23	3
RO	7	31	39	23	2
SI	7	25	39	25	4
SK	4	29	30	33	5
FI	9	37	32	19	3
SE	17	37	23	18	5

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q11 Hoe comfortabel bent u met het gebruik van digitale financiële diensten, zoals online bankieren of mobiele betalingen?

	Zeer comfortabel	Enigszins comfortabel	Niet te comfortabel	Helemaal niet comfortabel	Weet het niet
EU27	36	41	14	7	2
WEES	32	49	13	5	1
BG	42	33	14	8	3
CZ	55	36	5	4	2
DK	48	45	5	2	1
DE	44	37	11	6	2
EE	50	39	8	3	1
IE	45	34	10	11	1
EL	28	35	16	20	2
ES	23	43	23	8	2
FR	25	44	21	10	1
HR	56	28	9	5	2
HET	22	49	19	8	3
CY	38	36	18	8	1
LV	36	53	9	2	1
LT	58	33	6	2	1
LU	28	57	11	3	1
HU	40	38	12	7	3
MT	49	26	14	10	2
NL	52	40	5	2	1
BIJ	57	28	7	5	2
PL	40	47	7	4	2
PT	20	45	22	9	4
RO	44	36	12	5	2
SI	44	32	15	9	1
SK	50	38	7	4	2
FI	69	26	3	2	1
SE	58	32	5	2	2

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Q12 Hoe zeker bent u dat beleggingsadvies dat u ontvangt van uw bank/verzekeraar/financieel adviseur in de eerste plaats in uw belang is?

	Ze zelfverzek er	Enigszins zelfverzek er	Niet te zelfverzek er	Helemaal niet zelfverzek er	Niet van toepassing	Weet het niet
EU27	6	32	31	14	11	6
WEES	4	31	28	17	12	8
BG	7	37	29	15	8	4
CZ	14	40	22	9	8	8
DK	9	38	24	11	10	7
DE	11	31	33	11	10	5
EE	2	27	44	12	7	7
IE	6	35	28	19	8	4
EL	3	18	30	26	14	9
ES	7	31	33	12	11	6
FR	4	34	28	17	11	6
HR	7	38	30	13	7	5
HET	4	34	31	12	14	5
CY	3	17	36	21	17	7
LV	4	20	44	16	8	8
LT	4	30	29	13	10	13
LU	5	36	32	14	8	6
HU	4	30	33	20	8	4
MT	6	35	26	17	11	5
NL	4	28	28	11	19	9
BIJ	11	35	32	13	4	5
PL	3	23	34	23	9	8
PT	6	40	22	10	16	6
RO	8	38	34	11	6	3
SI	3	28	43	17	4	6
SK	8	35	23	12	14	8
FI	7	52	23	7	4	6
SE	4	33	31	18	5	8

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Financiële kennisscore — Aantal correcte antwoorden op de vijf financiële kennisvragen (Q2, Q3, Q4, Q5, Q6)

	Lage score (0 of 1 juiste antwoorden)	Gemiddelde score (2 of 3 juiste antwoorden)	Hoge score (4 of 5 correcte antwoorden)
EU27	24	50	26
WEES	26	44	30
BG	26	54	20
CZ	21	54	25
DK	15	45	40
DE	22	46	32
EE	13	47	39
IE	22	47	31
EL	29	52	19
ES	27	54	19
FR	25	51	25
HR	22	55	24
HET	26	49	25
CY	30	51	19
LV	25	55	20
LT	21	54	25
LU	24	43	33
HU	17	61	22
MT	19	54	26
NL	18	39	43
BIJ	22	50	28
PL	25	55	20
PT	28	56	16
RO	30	57	13
SI	15	49	36
SK	20	53	27
FI	11	49	40
SE	19	47	34

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Financieel gedrag score — Aantal „financieel slimme” gedragingen met betrekking tot het kiezen van producten, het bijhouden van uitgaven en het streven naar het bereiken van financiële doelen (Q7)

	Lage score (overeens met max. 1 statement)	Gemiddelde score (overeenkomen met 2 statements)	Hoge score (overeenstemmen met alle stellingen)
EU27	8	28	65
WEES	11	28	61
BG	9	24	67
CZ	7	29	64
DK	11	27	62
DE	6	29	65
EE	14	32	54
IE	9	31	60
EL	7	23	71
ES	10	30	60
FR	7	29	65
HR	7	22	71
HET	7	30	62
CY	4	24	72
LV	11	37	52
LT	13	25	62
LU	8	27	65
HU	6	28	66
MT	6	23	71
NL	12	25	63
BIJ	8	26	67
PL	9	27	65
PT	8	23	69
RO	4	14	82
SI	8	19	73
SK	8	29	63
FI	32	32	36
SE	7	21	73

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Totale score voor financiële geletterdheid — som van de score voor financiële kennis en financieel gedrag (met gelijk gewicht voor elke score)

	Lage score (score ≤5)	Gemiddelde score (score > 5 en ≤9)	Hoge score (score 9 of 10)
EU27	18	64	18
WEES	22	58	20
BG	20	65	15
CZ	16	66	17
DK	16	57	27
DE	16	61	24
EE	16	61	23
IE	17	64	19
EL	19	65	16
ES	22	65	13
FR	18	64	17
HR	16	65	20
HET	19	64	18
CY	19	66	15
LV	24	65	11
LT	19	65	16
LU	15	62	23
HU	12	72	16
MT	13	67	20
NL	15	56	28
BIJ	17	62	21
PL	20	65	15
PT	19	71	11
RO	14	74	12
SI	12	61	27
SK	17	63	20
FI	27	56	17
SE	14	59	27

Flash Eurobarometer 525 — Monitoring van het niveau van financiële geletterdheid in de EU

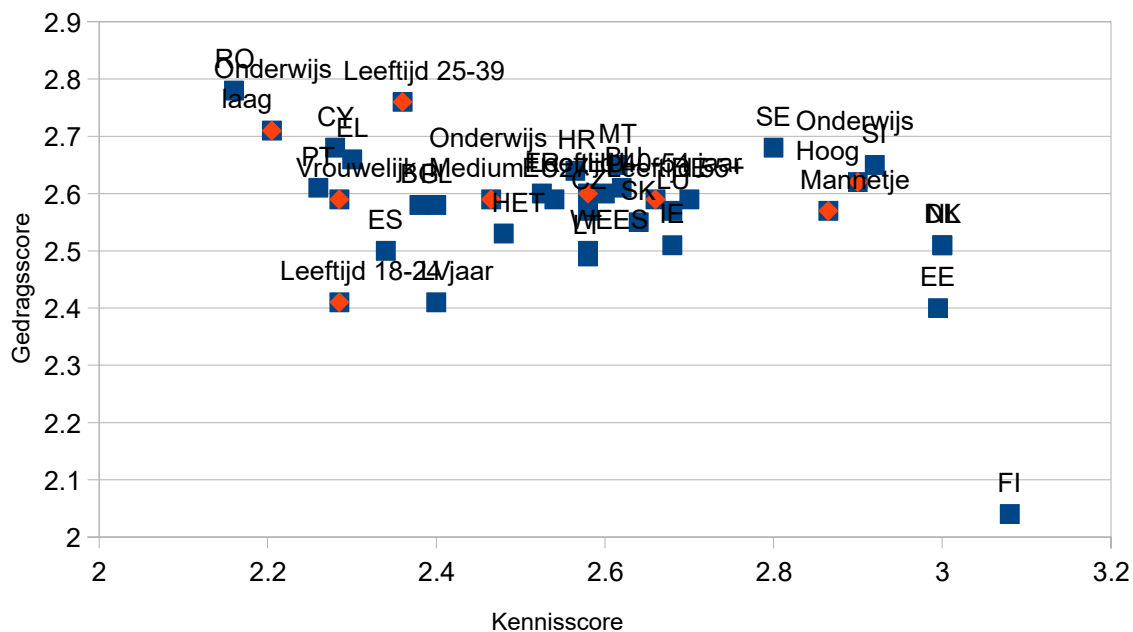
Veldwerk: 29/3-5/4/2023/(%) Basis: N=26 139 — Alle respondenten

Opmerkingen

(Pierre Dieumegard)

Vreemde correlatie tussen de twee kennis en gedrag scores

Voor kennis- en gedragsscores kan men elke groep een notitie geven. Deze rating is het gemiddelde van de groepsscores.

Er is geen statistische correlatie tussen de score voor financiële kennis en de score voor financieel gedrag, en als er een correlatie is, is deze negatief ($R^2=0.2$, dus de correlatiecoëfficiënt is $-0,45$). Dit zou betekenen dat hoe meer een groep over goede financiële kennis beschikt, hoe minder voorzichtig hij heeft. Dit is vreemd, en men kan denken dat de gestelde vragen niet de meest relevante zijn voor het begrijpen van de financiële vaardigheden van individuen. Beide geslachten hebben dezelfde gedragsscore, terwijl het mannelijke geslacht een betere kennisscore heeft.

Sommige vragen waren waarschijnlijk verward voor veel mensen.

Vraag Q2 moest bijvoorbeeld het begrip van samengestelde rente toetsen, d.w.z. dat de ontvangen rente elk jaar wordt toegevoegd aan het kapitaal voor de berekening van de rente voor het volgende jaar. De vraag was: „Hoeveel zou er op de rekening staan aan het einde van vijf jaar, zodra de rentebetaling is gedaan?”. In de vraag is de betaling van rente aan het einde van de straf,

nadat de termijn van vijf jaar is aangegeven. Het is begrijpelijk dat respondenten zich niet voorstellen dat deze betaling jaarlijks is. Bovendien bedraagt, rekening houdend met samengestelde rente, het uiteindelijke bedrag 1 104 EUR in plaats van 1 100 EUR: het verschil is minimaal.

Ook voor vraag 4 over het verband tussen obligatieprijzen en inflatie was het moeilijk voor een persoon die geen obligaties heeft om te reageren, en dit is het geval voor een zeer groot deel van de Europeanen.

Verschillen ten opzichte van andere Eurobarometer-enquêtes

De spreiding van de sociale groepen is van dezelfde orde als de spreiding van de landen, wat verschilt van de resultaten van vele Eurobarometer-enquêtes.

De kennisscore toont de verschillen in sociale klassen: de score is hoger voor mensen met hoger onderwijs en senioren.

De gedragsscore is, ondanks een lage kennisscore, beter voor laagopgeleiden, die geen hoog inkomen hebben en opletten, mensen die zich vestigen in het leven (25-39 jaar) en voor arme landen zoals Roemenië en Griekenland.

In tegenstelling tot veel Eurobarometer-enquêtes is dit niet echt een opiniepeiling over wat overheidsinstanties moeten doen, maar eerder een enquête naar kennis en individueel (financieel) gedrag in relatie tot de samenleving waarin men leeft. Het is normaal dat er verschillen zijn tussen sociale groepen die even belangrijk zijn als tussen nationale meningen (of dat de verschillen tussen nationale meningen niet groter zijn dan tussen de meningen van sociale groepen).